

**ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՄԻՋՈՑՈՎ
REGENERATION THROUGH CULTURE**

**Cultural Projects for Development
Զարգացման Մշակութային Նախագծեր**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆ 2001
ARMENIA 2001**

**Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ
«Մշակույթը Ջարգացման Համար»
Նվիրատուների Համաժողովին**

Մեծապես կարևորում և ողջունում եմ «Մշակույթը զարգացման համար» խորագրով նվիրատուների համաժողովի նախաձեռնությունը՝ ՄԱԿ-ի երկու գործակալությունների՝ ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի և ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի կողմից:

Նվիրատուներին առաջարկվող ծրագրերը կծառայեն Հայաստանում մշակույթի և պատմամշակութային ժառանգության, ավանդական արվեստների և արհեստների պահպանությանը: Միաժամանակ, ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ոչ այնքան մեծ միջոցները կարող են էապես խթանել նաև մշակութային զբոսաշրջությունը: Դրանք կնպաստեն մի շարք սոցիալական խնդիրների լուծմանը, տեղական համայնքների զարգացմանն ու աշխատատեղերի ստեղծմանը, ինչպես նաև տեղական իշխանությունների ինքնուրույնության ամրապնդմանը:

Քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700 - ամյակը նշող Հայաստանի համար մշակութային արժեքների պահպանումն ու զարգացումը հրատապ է եղել բոլոր դարաշրջաններում, առավել ևս օրախնդիր է այսօր՝ որպես ժողովրդի ինքնության գրավական: Մշակութային և քաղաքակրթական նվաճումները համամարդկային արժեքներ են և ժողովուրդների փոխհարստացման հուսալի կամուրջներ:

Կանխավ շնորհակալություն եմ հայտնում բոլոր այն նվիրատուներին, որոնք կարժեքավորեն ներկայացված ծրագրերը, կնպաստեն դրանց իրականացմանը՝ արտահայտելով ու ընդգծելով իրենց նվիրումը մեր մշակութային ժառանգությանը և հավատը Հայաստանի վաղվա օրվա հանդեպ:

Ռոբերտ Քոչարյան

MESSAGE OF H.E. MR. ROBERT KOCHARIAN
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF ARMENIA
TO THE DONORS' CONFERENCE ON THE
"DEVELOPMENT FOR CULTURE"

I highly appreciate and welcome a joint initiative of two specialised agencies of the United Nations – UNESCO and UNDP to organise Donors' Conference on the "Development for Culture".

Projects presented to the donors' consideration would serve to the preservation of the Armenian culture and historical – cultural heritage, traditional crafts and art. Meanwhile, not so extensive financial recourses needed for implementation of the projects could considerably advance also a cultural tourism. Realisation of projects will lead to the solution of a number of social problems, development of local communities and job creation, as well as strengthening of autonomy of the local authorities.

For the Republic of Armenia, celebrating the 1700th anniversary of adoption of Christianity as a state religion, preservation and enhancement of cultural heritage has been imperative throughout the centuries and it is extremely urgent today as a prerequisite for a national identity. Cultural and civilisation legacies are universal values and trustful bridges for mutual enrichment of nations.

I thank in advance all those donors, who will recognise the value of the presented projects, will ensure their implementation, expressing and emphasising so far their devotion to our cultural heritage and trust in the tomorrow's day of Armenia.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'R. Kocharian', written in a cursive style.

ROBERT KOCHARIAN

ՆԿԻՐԱՏՈՒՆԵՐԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Հայաստանը մի փոքրիկ երկիր է՝ գրավիչ իր հարուստ և հինավուրց մշակույթով, տեղավորված իր գեղատեսիլ և բազմատեսակ բնության միջավայրում: Այս մշակույթը երկար ժամանակ ծառայում էր, որպես ազգային առանձնահատկության զորավոր խորհրդանիշ, բայց այժմ պետք է խաղա նոր դեր արտաքին գործընկերների հետ զարգացող նոր կապերի և տնտեսության բարելավման գործում:

ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ն՝ Միավորված Ազգերի Չարգացման Ծրագրի օժանդակությամբ և Հայաստանի կառավարության համագործակցությամբ նախապատրաստել է «Նվիրատուների կոնֆերանս», որը մասն է մի մեծ ծրագրի՝ որ նախատեսված է ուժեղացնել արտաքին ֆոնդեր գրավելու համար նախագծեր նախապատրաստելու ազգային կարողությունը: Այս ուսուցման պրոցեսը և ներկայացումը նվիրատուներին նախատեսված է, որ զարգացնի կապերը սեկտորների միջև ու մեծացնի տեխնիկական փորձագիտության ծավալը, ինչպես նաև խրախուսելու շարունակականությունը և ինքնուրույնությունը:

Այս բրոշյուրում ներկայացված նախագծերը ցույց են տալիս ճանապարհներ, որով հայկական մշակույթը կարող է ծառայել որպես մի մեքենա՝ հասնելու կենսամակարդակի բարձրացման և զարգացման, մասնավորապես շրջաններում: Նախագծերը ընտրվել են իրենց շարունակականության և որպես օրինակ ծառայելու արժեքով, այսպիսով նվիրատուների օժանդակությունը ստացող ծրագրերը կհանդիսանան մոդել նմանօրինակ ծրագրերի համար, որոնք կֆինանսավորվեն առևտրական կամ տեղական ներդրումներով:

Բրոշյուրում ներկայացված բոլոր նախագծերն ունեն ամբողջական առաջարկ, իրենց մանրամասնված բյուջեով: Ես հույս ունեմ, որ բոլոր նրանք՝ ովքեր կարող են, կաջակցեն Հայաստանի վերածննդը, որդեգրելով որևէ նախագիծ, որը կօժանդակի այս հիանավուրց մշակույթին և միևնույն ժամանակ կստեղծի աշխատատեղեր ու կաջակցի տնտեսական վերածննդին:

Կոյիչիրու Մատսուուրա
Գլխավոր Տնօրեն
ՅՈՒՆԵՍԿՈ

The Aims of the Development Projects

Armenia is a small country steeped in a rich and ancient culture that has long served as a potent symbol of national identity. But this culture also offers a key to future development and is therefore being called on to play a new rôle by forging fresh links with external partners and regenerating the economy.

UNESCO, with the support of UNDP and in co-operation with the Armenian Government, has prepared the Donors' Conference as part of a larger programme designed to strengthen national capacity for the preparation of well-designed projects aimed at attracting external funds. This process of training that takes into account the interests of Donors is designed to promote linkages between sectors and enhance technical expertise, as well as to encourage sustainability and self-sufficiency.

The projects presented in this brochure illustrate imaginative ways in which Armenian culture can serve as a vehicle for achieving increased prosperity and promote development, particularly in the regions. Projects have been selected for sustainability and replication value, so that the pilot projects receiving support from donors can serve as models for similar schemes funded by commercial or local investment.

Full proposals containing detailed budgets are available for every project summarized in this brochure. It is my hope that all those who can will support the revival of Armenia by adopting a project that will promote this ancient culture while at the same time creating employment and contributing to economic revival.

Koichiro Matsuura
Director General
UNESCO

«Հայ մշակույթ» խորագրով տեղեկատվական երկարաժամկետ ծրագիր

Հայաստանը պատմամշակութային հարուստ անցյալ ունեցող երկիր է, սակայն վերջին տարիներին տեղեկատվական նորագույն տեխնոլոգիաների զարգացման պայմաններում Հայաստանը սաստիկ տուժում է տեղեկատվական միջոցների բացակայությունից: Ազգային մշակույթի պահպանման, զարգացման և ինտեգրման, մշակութային տուրիզմի զարգացման, ինչպես նաև հայ մշակույթը արժանավայել ներկայացնելու նպատակով ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի և սպորտի նախարարությունը մշակել է «Հայ մշակույթ» խորագրով տեղեկատվական երկարաժամկետ ծրագիր, որտեղ կօգտագործվեն նորագույն տեխնոլոգիաները և հաղորդակցության միջոցները: Ծրագիրը ենթադրում է տեղեկատվության հավաքում, ինտեգրման հարցերի պատրաստում և տեղադրում, CD ստեղծում, տեղեկատվական բրոշյուրի հրատարակում:

Ծրագիրը բաղկացած է վեց ենթաօրագրերից.

1. Հայաստանի թանգարաններ

Հայաստանում գործում են ավելի քան 100 տարբեր ուղղվածության թանգարաններ (գեղարվեստական, պատմական, բնապահպանական, հուշային և այլն): Կստեղծվի թանգարանների տեղեկատվական շտեմարան:

2. Արվեստի ընտրանի

Ընդգրկում է անվանի արվեստագետների և նրանց ստեղծագործությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն և նկարազարդում:

3. Հայաստանի ժամանակակից արվեստի տեղեկատվական բանկի ստեղծում

Ենթադրում է մշակույթի ոլորտում համագործակցության արդյունավետության բարձրացում, տուրիզմի զարգացման խթանում, արտ-բիզնեսի զարգացում:

4. Հայ կին արվեստագետների տեղեկատվական բանկի ստեղծում

Ենթադրում է կին արվեստագետների ստեղծագործական հնարավորությունների ընդլայնում, կանանց արվեստի ցուցադրում և հնարավոր ցուցահանդես-վաճառքի կազմակերպում:

5. Երիտասարդ արվեստագետների տեղեկատվական բանկի ստեղծում

Նախատեսում է երիտասարդ ստեղծագործողներին բազմաբնույթ աջակցություն:

6. ՀՀ-ում ազգային փոքրամասնությունների մշակութային տեղեկատվական բանկի ստեղծում

Հնարավորություն կտա ազգային փոքրամասնություններին ինտեգրվել ՀՀ-ում զարգացող ժողովրդավարական գործընթացներին:

Ծրագրի արդյունքները նախատեսում են համակարգող կենտրոնի ստեղծում, որը կհամախմբի խորհրդատվական, ուսուցողական, հաղորդակցական, մշակութային միջազգային ինտեգրման, տուրիզմի զարգացման ուղղությունները:

Ծրագրով նախատեսվում է համագործակցել ստեղծագործական միությունների, թանգարանների, անհատ արվեստագետների, ՀԿ-ների, ազգային փոքրամասնությունների միության և այլ կազմակերպությունների հետ:

Ծրագրի արդյունավետ իրագործման և սպասվող արդյունքների ապահովման նպատակով կնդգրկվեն միջազգային փորձագետներ:

Իրագործման ժամկետը 2 տարի

Ծրագրի իրականացման արժեքը՝

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

210.000\$

27.000\$

“Armenian Culture”: creating an Information Database

Armenia is a country with a special wealth in the field of cultural heritage. Although the development of information technology is well advanced in other countries, Armenia is still lagging behind. To enhance the conservation, development and integration of national culture, to promote the development of cultural tourism, as well as to disseminate knowledge of Armenian culture in other countries, a sustainable Armenian cultural information project has been developed, utilizing new information and communication technologies. The project envisages: gathering information, preparing internet sites, CDs, and an information bulletin.

Project comprises of 6 sub-projects:

1. Armenian museums

There are over hundred different types of museum in Armenia (art, historical, ecological, memorial, etc): a database on Armenian museums will be created.

2. The best of Armenian Art

This project will provide information on famous artists and illustrations of their masterpieces.

3. Armenian contemporary art

Creation of a database, internet site and CD. Outputs will include increasing the productivity of co-operation in the arts, stimulation of tourism and development of the art market.

4. Armenian women artists

Creation of a database, internet site, CD and an informational bulletin. The creative capacities of women artists will be enlarged, their works will be promoted by exhibitions and sales promotion.

5. Young artists

Creation of a database, internet site, CD and informational bulletin. Support to the young artists in a variety of ways is envisaged.

6. Culture of National Minorities in Armenia, promoting the integration of minorities into the democratic process.

The results achieved will include the creation of a co-ordination centre, which will generate advisory, training, communication, tourism development and international integration activities.

The project will promote co-operation between artists' unions, museums, individuals, NGOs, national minorities, etc.

Project duration: 2 years

Project implementation costs

US\$ 210,000

Additional UNESCO support costs

US\$ 27,300

Հին Երեվանի ազգային-արհեստագործական թաղամասի ստեղծման ծրագիր

Հայաստանի մայրաքաղաք Երեվանը հինավուրց պատմություն ունեցող քաղաք է, որի պատմական կերպարի ձևավորման հարցում կարևոր նշանակություն են ունեցել արհեստները՝ մասնավորապես կարպետագործությունը, բրուտագործությունը, արծաթագործությունը, ներկարարությունը և այլն: Սակայն այսօր մի շարք արհեստներ մոռացության են մատնվում համապատասխան միջավայր և պայմաններ չլինելու հետևանքով:

Ներկայումս քաղաքի կենտրոնական մասերում գոյություն ունեն մի քանի պատմական թաղամասեր, որոնք ֆիզիկապես մաշված են ու բարոյապես հնացած, և վերականգնման ու պահպանման խիստ կարիք ունեն:

Այս ծրագրում նախատեսվում է Երեվանի պատմական կենտրոնում գտնվող Լալայանց փողոցի մի հատվածում, որտեղ պահպանվել են 18-19-րդ դարերում կառուցված բազմաթիվ տներ, ինչպես նաև արծաթագործի և մետաքսագործի ընտանիք, վերականգնել հին Երեվանի պատմական միջավայրը և վերածել ազգագրական-արհեստագործական թաղամասի:

Ծրագիրը կնպաստի պատմական Երևանի միջավայրի վերստեղծմանը ու պահպանմանը, ազգային արհեստագործության զարգացմանը, արհեստագործական իրերի պատրաստմանը ու վաճառքին, մշակութային տուրիզմի զարգացմանը, նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը (մասնավորապես կանանց համար), երեխաների ուսուցմանը, փոքր բիզնեսի կազմավորմանը:

Թաղամասում կլինեն ցուցասրահներ, ազգային խոհանոց, հանգստի գոտի և տուրիստների համար հանգրվանատուն:

Այն հնարավորություն կտա ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության և սպորտի նախարարության և թաղապետարանի համագործակցությանը:

Ծրագրի տևողությունը 3 տարի է:

Ծրագրի արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

480.000\$

52.400\$

Creating an “Old Yerevan” Traditional Craft Area

Yerevan, the capital of Armenia, has an ancient heritage. Crafts played essential rôle in the development of the city, including carpet-making, silversmithing and pottery-making. Currently, these crafts are in decline or forgotten, due to the lack of an appropriate economic environment to encourage artists and craftspersons to carry on these ancient traditions.

Today, some historical city blocks in the centre of Yerevan are in poor condition, presenting an urgent need for conservation and beneficial development.

The project would reverse such city-centre decay by rehabilitating a part of the city core — the Lalaian street area — where a number of buildings from 18th and 19th centuries survive, some indeed dating to before the Russian occupation. There are already silversmithing and silk-craft families living here, as well as other artists. The project expects to substantially rehabilitate a historic environment and to reinforce this zone into an ethnographic-craft area in partnership with the craftspersons, artists and other inhabitants.

The project will facilitate the reinforcement of living craft traditions, traditional small-scale industries, the development of cultural tourism, the creation of new jobs (particularly for women) and training for youth and in small-business management.

The block will have exhibition facilities, restaurants serving traditional cuisine, a rest area and accommodation for tourists.

The project will, in addition, serve as a model of economic regeneration through co-operation between central government, the municipal authorities and local inhabitants.

Project duration: 3 years.

Project implementation costs

US\$ 480,000

Additional UNESCO support costs

US\$ 52,400

Արհեստների զարգացումը Հայաստանի մարզերում

Սկսած հնագույն ժամանակներից Հայաստանի բնակչությունը զբաղվել է շուրջ 90 տեսակի արհեստներով: Դրանք զարգացել են ինչպես քաղաքներում, նույնպես և գյուղական շրջաններում:

Վերջին տասը տարիների ընթացքում այդ արհեստագործական համակարգը քաղաքական և տնտեսական հայտնի փոփոխությունների հետևանքով չի գործել նախկին կազմակերպվածությամբ: Արհեստավորների մեծ մասը այսօր գործազուրկ են պատվերներ և գնորդներ չունենալու պատճառով: Այդ վիճակը առավել բնորոշ է Հայաստանի մարզերին:

Հայաստանում զարգացած են եղել գորգագործությունը (գորգ, կարպետ, գորբելեն), ասեղնագործությունը, մետաղամշակումը (դարբնություն, բրոնզագործություն, արծաթագործություն, պղնձագործություն, ոսկերչություն, փականագործություն), քարագործությունը, խեցեգործությունը, ապակե-գործությունը, փայտի գեղարվեստական փորագրությունը ներառյալ կահույքի արտադրություն և այլն:

Հայաստանում արհեստների զարգացման առաջին նախապայմանը՝ դա առկա մարդկային ներուժն է. տարբեր արհեստներ իմացող մարդկանց մեծ քանակությունը ինչպես գյուղերում, այնպես էլ փոքր շրջաններում:

Երկրորդ պայմանը՝ առկա հարուստ բնական ռեսուրսներն են. պետք է նշել, որ ոչ մի հունք կարիք չկա բերել դրսից, ավելին, կան այնպիսիները, որոնցով հատկապես Հայաստանի բնաշխարհն է հարուստ, ինչպես քարի շատ տեսակներ կամ բնական ներկեր, ինչպես օրինակ Որդան Կարմիրը, որը հատուկ որդից են ստանում և այն կա միայն Հայաստանում:

Երրորդ նախապայմանը՝ դա Հայաստանի տնտեսական իրավիճակն է. այսօր պետական ծրագրում առաջնություն ունեցող ճյուղերից մեկը արհեստների զարգացումն է, որը նշանակում է նպաստավոր իրավական և օրենսդրական դաշտի ապահովում:

Արհեստների զարգացումը Հայաստանում

1. բնակչությանը, մեծամասնությամբ կանանց, ապահովելու է աշխատանքով,
2. նպաստելու է տուրիստական երթուղիների ընդարձակմանը, նոր երթուղիների ստեղծմանը, դարձնելու է դրանք ավելի հետաքրքիր և գրավիչ հյուրերի համար և ընդհանուր առմամբ խթանելու է տուրիզմի զարգացմանը Հայաստանում:

Ծրագիրը իրականացվելու է տեղերում, աշխատանքը կազմակերպվելու է հիմնականում արհեստավորների տներում, արդեն գործող արհեստանոցներում, որոշ շրջաններում, վերանորոգվելուց հետո օգտագործվելու են նաև ժողովրդական արվեստի տները, մշակույթի ակումբները, որոնք վերջին տարիներին անգործության են մատնված եղել:

Ծրագրի շարունակականությունը ենթադրում է ինքնաֆինանսավորվող կառույցի ստեղծում, որը ներքին փուլով կապահովի արտադրության զարգացումը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

390.000\$

50.700\$

Development of Handicrafts in the Regions (*Marz*) of Armenia

From ancient times, the industrious inhabitants of Armenia were engaged in no less than 90 different kinds of crafts, which were developed both in towns and in the countryside.

During the last ten years, these crafts have suffered serious decline, due to political and economical changes. Now the majority of craftspersons are unemployed, because of the lack of orders and customers. This situation is especially severe in the regions (*marz*).

Armenia has well developed carpet weaving (tapestry-, carpet- and gobelin-weaving and needlecraft), metal crafts (blacksmithing, bronzeworking, silversmithing and locksmithing), stonecarving, pottery-making, glassworking, ornamental woodcarbing (including the production of furniture), as well as other crafts.

The first requirement for the development of handicrafts is human vigour. The large number of people skilled in traditional handicrafts, both in towns and villages, constitutes a pool of expertise which can serve as a catalyst for development.

The second requirement is the availability of natural resources. To develop such crafts, there is no need to import materials from outside and indeed there are even some which can be found within the country, such as different types of stone or other natural materials, for example vordan karmir, which is produced from special worm peculiar to Armenia.

The third requirement is favourable economic conditions. The development of handicrafts is a policy of the state, providing a favourable legal and legislative framework for business development.

The development of handicrafts in Armenia will include:

1. Providing work for craftspersons, mainly women,
2. The promotion of cultural tourism linked to crafts.

The project will be implemented in the regions. Activities will be promoted in the houses of craftspersons, in workshops, will provide new trade outlets and will make use of the existing network of cultural clubs.

The project is designed to be sustainable and to generate revenue to continue craft development into the future.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 490,000
U\$ 50,700

Ամբերդ ամրոցի ամրակայում և հնագիտական վայրի բարեկարգումը

Նախագծի նպատակն է Հայկական ճարտարապետական ժառանգությունը պահպանել ժամանակակից մեթոդներով: Օգնությունը շատ հարկավոր է քանի որ երկար տարիներ Հայաստանի համար ճանապարհը դեպի արևմուտք փակ էր և չկար որևէ տեղեկատվություն վերականգնման ժամանակակից մեթոդների և տեխնոլոգիաների վերաբերյալ:

Նախագծի կարևոր նպատակն է այս յուրահատուկ ամրոցի պահպանումը և վերականգնումը, որը մեծ վնաս է ստացել 1988թ. երկրաշարժից:

Ամբերդի համալիրը ներկայացված է իր պատմական յուրահատկությամբ, քանի որ ամենամեծ պահպանված ռազմական ամրոցն է Հայաստանում: Այն կառուցվել է 9-11դդ. բազմազան շինություններով /եկեղեցի, մատուռ, բաղնիք և այլն/, Ամբերդ և Արխաշյան գետերի կիրճերով շրջապատված հրվանդանի վրա, Արագածոտնի շրջանում, Բյուրականի մոտ, Արագածի լանջերին:

Իտալիայի Արտաքին գործերի նախարարության կողմից փոքրիկ ֆինանսավորման շնորհիվ, ՀՀ պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության վարչության կողմից անց են կացվել ամբողջական կամ մասնակի հետևյալ ուսումնասիրությունները.

Արխիվային հետազոտություններ, գոյություն ունեցող չափագրությունների արդիացումը / թվագրված 1936, 1970, 1972/, գոյություն ունեցող գծագրերի վերանայում և նորերի իրականացում օգտագործելով համապատասխան համակարգչային սարքավորումներ, չափագրվել պոլիգոնի ուրվագծում և նրա հիմնական անշարժ կետերի տեղադրումը, որպեսզի ապագա չափագրությունների համար լինեն համապատասխան տվյալներ, հսկվեն պատերի թեքությունները և ճաքերը, շինանյութի քիմիական և ֆիզիկական անալիզներ և այլն:

Ծրագիրը նախատեսում է՝

ամրոցի ամրակայման նախագիծ, Հայաստանի վերանորոգողների ու ճարտարապետների ուսուցում, Հայաստանում չճարվող նյութերի և սարքավորումների ներմուծում, ամրոցի ամրակայման անհետաձգելի միջոցառումների իրականացում, ամբողջ տարածքի բարեկարգում, դիդակտիկ նյութի և բուկլետների իրականացում:

Ուսումնասիրությունները և նախագծման աշխատանքները իրականացվել են և կշարունակվեն Հայաստանի մասնագետների կողմից, իտալացի մասնագետների վերահսկողության ներքո:

Ծրագիրը հնարավորություն կտա բարձրացնել շրջանի տնտեսական վիճակը, կապահովի աշխատատեղերով տեղի բնակչությանը և կպահպանի հուշարձանը ապագա սերունդների համար:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

310.000\$

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

40.300\$

Structural Consolidation of Amberd Fortress and Presentation of the Archaeological Site

This stand-alone project will also contribute to a wider programme for updating the capacity and working practices of the Board of Historical and Arts Monuments Conservation, the principal national custodian of Armenia's tangible cultural heritage. The project will utilize outside expertise to introduce international standards and working norms, especially necessary because Armenia was closed to the outside world for many years during the Soviet period, with the consequence that its experts remained ignorant of the evolution of international restoration theories and methodologies.

To achieve this object, the project will be implemented in a pilot site and is aimed to the safeguard and valorize the remains of an extraordinarily important fortress, seriously damaged by the 1988 earthquake.

The complex of Amberd derive its great historical value from its uniqueness, being one of the best and the largest examples of Armenian fortress construction. The site incorporates a rich variety of buildings (church, chapel, baths, walls, gates, etc.), in a spectacular position defined by good natural defences. The castle sits on a promontory formed by the narrow valleys hollowed out by the Amberd and Arkhashian rivers in Aragatsotn region, near Byurakan, on the slopes of Mount Ararat. Despite its situation in a mountain fastness, nevertheless the site is easily accessible to visitors.

With a small amount of external assistance, studies have already included documentary research, new surveys updating those of 1936, 1970, 1992, the insertion of digital controls into existing survey drawings and the undertaking of new surveys using specialized computer software; the fixing of new, immovable survey points in order to monitor movement and any changes in the inclination of the walls, pathological surveys, chemical and physical analysis of construction materials and modelling of the structural performance of the fortress.

This present project concerns:

Design of the structural consolidation of the fortress; training for Armenian restorers and architects, the acquisition of specialised materials and equipment, urgent intervention to consolidate the fortress, rehabilitation and display of the whole archaeological site, training for local guides, preparation of information panels and the publication of a booklet for visitors.

All the research and project design work will be realized by Armenian experts, with guidance supplied by international specialists. The project will provide employment for Armenian experts at present out-of-work because of the lack of funds for restoration projects, who will afterwards be available to act as retrainers to replicate the achievements of the project in other sites.

Projects duration: two years.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

U\$ 310,000

U\$ 40,300

**Նախալեռնային շրջանի սոցիալ-տնտեսական վերականգնում
Արագածոտն մարզի Աղք գյուղի Արշակունի արքաների դամբարանի և հարակից
տարածքի վերականգնման և օգտագործման նախագիծ**

ՀՀ Արագածոտն մարզի Աղք գյուղում, Ամբերդի անդնդախոր կիրճի աջափնյա բարձրադիր դարավանդի վրա, Երևանից 30կմ հեռավորությամբ գտնվում է հայ Արշակունի արքաների դամբարանը: Դամբարանին հյուսիսից հաված է քառանույթ եռանավ հորինվածքով մի բազիլիկ եկեղեցի, իսկ հարավային կողմում գտնվում է գետնախարիսխների վրա դրված մեկ այլ դամբարանային կառույց: Հուշարձանախմբի մյուս կառույցները ծածկված են շուրջ 1.5մ հզորությամբ մշակութային շերտով:

Հուշարձանները դարերի ընթացքում ավերվել են, ենթարկվել փոփոխությունների: Բազիլիկ եկեղեցուց պահպանվել են պատերի և մույթերի ստորին հատվածները, առանձին քանդակագարդ բեկորներ, իսկ դամբարանները թալանվել են և ավերածությունների ենթարկվել, կործանվել են նրանց վերնահարկային կառույցները:

Աղքի դամբարանի մասին արժանահավատ տեղեկություններ են հաղորդում պատմահայր Մովսես Խորենացին և Փավստոս Բյուզանդը, համաձայն որոնց դամբարանը կառուցվել է 364 թվականին, հայ-պարսկական պատերազմի եռուն շրջանում:

Ծրագիրը կնպաստի հուշարձանի ուսումնասիրմանը, վերականգնմանը և բարեկարգմանը: Այս տարածքը կօգտագործվի տարբեր ծիսակատարությունների, արարողությունների անցկացման համար: Կօզնի տեղի համայնքի ամրապնդմանը, իշխանությունների աջակցությամբ, օգտագործելով մարդկային, մշակութային, բնական ռեսուրսները, կզարգացնի զբոսաշրջիկային ենթակառույցները, ինչը հնարավորություն կտա նախալեռնային այս մեծ տարածքի սոցիալ-տնտեսական, մշակութային զարգացմանը և նոր աշխատատեղերի բացմանը:

Նախագիծը նախատեսվում է իրականացնել երկու տարում:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

347.000\$

45.110\$

Social-economic Reconstruction in a Mountainous Region: Reconstruction and Display of the Mausoleum of the Arshakouni Dynasty in Aghetsk Village, Aragatsotn Region

The mausoleum of the Arshakouni kings is situated 30 km from Yerevan, in Aghetsk village in the Aragatsotn region, on the right side of the Amberd gorge.

The site is centred on the ruins of an early basilica of three bays, to which the royal mausoleum is attached on the south. All other structures on the site are covered with cultural layer up to one-and-a-half metres in depth.

During the centuries, the monument fell into ruin and today only the lower parts of walls and columns of the church and some decorative carvings are preserved.

According to information provided by the historians Movses Khorenatsi and Pavstos Buzand, the mausoleum was built in 364, in the period of the Armenia-Persian war.

The aim of this project is to promote research, reconstruction and renovation works. Different ceremonies can take place at this most important historical site. Management will involve existing human, cultural and natural resources, giving ownership of the project to the local community, while at the same time developing partnership with central and local government and promoting cultural tourism. The project will promote the socio-economic and cultural development in this region as well as ensuring increased and diversified employment opportunities for the rural population.

Projects duration: two years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$347,000
U\$45,110

Էջմիածին քաղաքի Ալավերդյան փող.հ.10 պատմամշակութային հուշարձանի վերականգնման և մանկական նկարչական կենտրոնի վերածման ծրագիր

Էջմիածին քաղաքը ամենայն հայոց հոգևոր կենտրոնն է: 301թ. քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելուց հետո այնտեղ մեծ զարգացում է ապրել մշակույթը՝ հատկապես ճարտարապետությունը և նկարչությունը:

Դարերի ընթացքում Էջմիածնում ստեղծվել է պատմամշակութային մեծարժեք ժառանգություն, որտեղ իրենց կարևոր տեղն ունեն 19-րդ դարից պահպանված ինքնատիպ ճարտարապետությամբ յոթ բնակելի տները:

1991թ. հաշմանդամ նկարչուհի Քնարիկ Պողոսյանի խնդրանքով այդ տներից մեկը, որը վերանորոգման կարիք ուներ, հատկացվում է նրան: Նկարչուհին նպատակ ուներ հուշարձանը վերականգնել և օգտագործել որպես ստեղծագործական արհեստանոց և նկարչական կենտրոն: Սակայն Հայաստանում սոցիալ-տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով, նյութական ծանր պայմաններում նա տարիներ շարունակ միջոցներ չի գտնում իր նպատակը իրագործելու համար:

2000թ. դեկտեմբեր ամսին Քնարիկ Պողոսյանը մահանում է, սակայն ընտանիքը ցանկանում է իրականացնել նրա երազանքը:

Ծրագրի իրականացմամբ կվերականգնվի պատմամշակութային հուշարձանը, կվերաստեղծվի քաղաքի պատմական կերպարը և այն գրավիչ կդառնա տուրիստների համար: Էջմիածնում կստեղծվի մշակույթի զարգացմանը նպաստող ևս մեկ կրթական օջախ: Կիրականանա նկարչուհու երազանքը՝ իրեն պատկանող հուշարձանը կվերածվի մանկական նկարչական կենտրոնի: Այն կդառնա նաև նկարչուհու ընտանիքի ապրուստի միջոցը:

Նախագիծը նախատեսվում է իրականացնել 1.5 տարում:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

127.000\$

16.510\$

Reconstruction of a Historical Monument in Etchmiatsin: Conversion of No. 10, Alaverdyan Street, into a Children' s Painting Centre

Etchmiatsin is a spiritual centre for all Armenians. The adoption of Christianity as a state religion in Armenia in 301 in particular promoted the development of culture, especially architecture and painting.

During the centuries, a historical legacy was created in Etchmiatsin, including seven traditional houses, unique examples of vernacular architecture preserved from 19th century.

At her request, in 1991 the disabled painter Knarik Pogosyan was given one of these houses, which was in poor condition. The aim of the painter was to reconstruct the monument and use it as studio and painting centre. However, because of economic conditions, she was unable to find the resources to realize her idea.

Knarik Pogosyan died in december of 2000, but her family is still eager to realize her dream.

Implementing the project will involve reconstructing the historical monument, which will complete a historical street in the town, making it more attractive and comprehensible for tourists. An additional educational centre will be created in Echmiatsin, promoting community-based cultural development. The vision of the painter will have been realized with the reuse of the monument as a children's painting centre.

Project duration: one-and-a-half years.

Project implementation cost	\$127,000
Additional UNESCO support costs	\$16,510

Էջմիածին քաղաքում արհեստագործության և զբոսաշրջիկության զարգացման ծրագիր

Հայաստանի բնակավայրերից Էջմիածինը թերևս ամենից ավելի մեծ հնարավորություններն ունի ազգային և հոգևոր մշակույթի, արհեստագործության և ավանդույթների, ինչպես նաև զբոսաշրջիկության զարգացման համար: Դրա համար հիմք են հանդիսանում քաղաքի իրադարձություններով հարուստ երկու հազարամյա պատմությունը, բազմաթիվ դարեր գոյատևած և միջազգային ճանաչում ունեցող հնագիտական, ճարտարապետական և կերպարվեստի հուշարձանները, բիբլիական գեղատեսիլ Արարատ լեռը, մշակութային և կրթական օջախները, ինքնատիպ ու շնորհաշատ մարդիկ ու նրանց կենցաղը և իհարկե ամենայն հայոց հոգևոր կենտրոն Սբ. Էջմիածնի Մայր Աթոռը:

Սակայն 1920-ական թվականներից սկսած քաղաքի ոչ բնականոն զարգացման և կառուցապատման հետևանքով այս հնարավորությունները լիարժեք չեն բացահայտվել:

Ծրագիրը նախատեսում է Սբ. Գայանե և Սբ. Էջմիածին Մայր Տաճարի միջև գտնվող անբարետես տարածքի վերակառուցման երկու առանձին-առանձին իրագործելի առաջարկներ՝ ա/ Իսի Լե Մուլինո փողոցին հարող տարածքը վերակառուցել որպես ազգային արհեստների զարգացման կենտրոն /արժեքը 183.000\$/

բ/ 301թ. փողոցին հարող տարածքը վերակառուցել որպես տուրիստական փոքր հյուրանոց /արժեքը 305.000\$/

Այս ծրագիրը հնարավորություն կտա Էջմիածնում ազգային արհեստագործության և տուրիզմի զարգացմանը, քաղաքի պատմական կենտրոնի բարեկարգմանը, բնակչության համար աշխատատեղերի ստեղծմանը և փոքր բիզնեսի զարգացմանը:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

488.000\$

63.440\$

Development of Trade and Tourism in Echmiatsin

Echmiatsin, more than any other city in Armenia, has the potential of developing national culture and cultural wealth – by the promotion of trades and traditions which will further the development of local and international tourism. The basis for this is the two-thousand-year history of the city, its archeological and architectural monuments, works of art and of course the spiritual focus of all Armenians – The Holy See of St. Echmiatsin. Badly conceived development and town planning, beginning in the Soviet period in the 1920s, has hitherto prevented these possibilities from being realized.

The project would reverse urban decay by beneficial reuse and development of the derelict area between St. Gayane church and the Cathedral.

- by the reconstruction of the area near Isi le Moulino street and the creation and development of a centre for tradition handicrafts (cost \$183,000).

- by the rehabilitation and development of the area near 301 Year Street and the construction of a small hotel (cost \$305,000).

The project will promote the renovation of the historical centre of Echmiatsin and the establishment of a network of locally based small businesses.

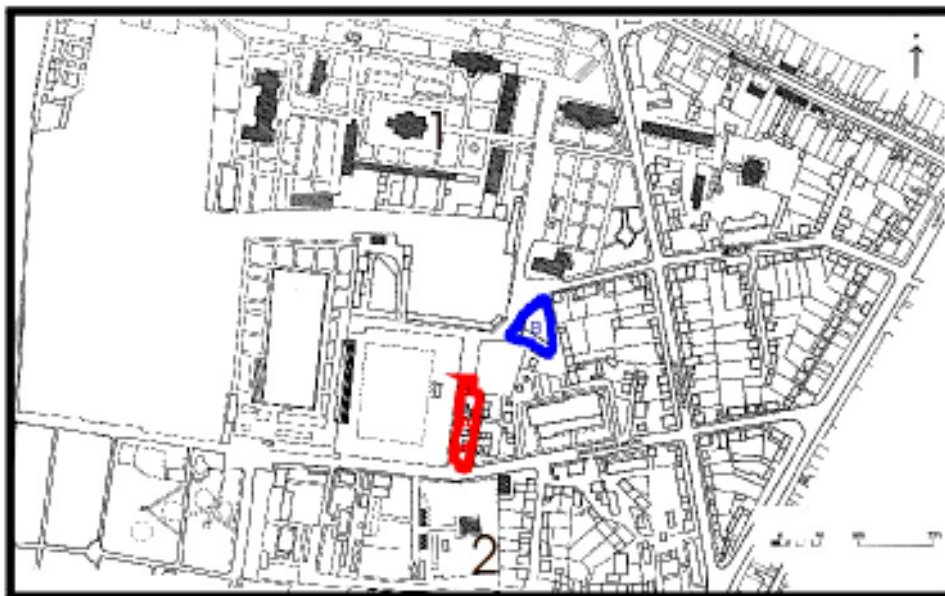
Projects duration: two years.

Project implementation costs

U\$ 488,000

Additional UNESCO support costs

U\$63,440

A. Արհեստագործական կենտրոնի տարածք
Territory for the trade centre

B. Հյուրանոցի տարածք
Territory for the hotel

1. Սբ. Էջմիածնի Մայր Տաճարը
The Cathedral of St. Echmiatsin

2. Սբ. Գայանե եկեղեցի
St. Gayane church

Նախագիծ «Էրեբունի»

Հուշարձանի ուսումնասիրման, վերականգնման, կոնսերվացման և շնորհանդեսի առաջին փուլը

Հայաստանի բազմադարյան պատմության մեջ Էրեբունին հանդիսանում է հանրապետության տարածքում յուրօրինակ հուշարձաններից մեկը: Հնագիտական ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին, որ հուշարձանը հանդիսանում է ոչ միայն ուրարտական ժամանակաշրջանի ճարտարապետության համալիր, այլև նրա տարածքն իր մեջ բովանդակում է հարստագույն նյութեր՝ սկսած պալեոլիթի ժամանակաշրջանից մինչև հելլենիզմ: Սակայն հանրապետությունում ստեղծված ներկա տնտեսական անկման իրավիճակում այն ավերման սպառնալիքի տակ է: Պահանջվում է հուշարձանի անհապաղ պահպանություն:

Նախագծով նախատեսվում է գիտական ուսումնասիրությունների և կոնսերվացման նոր փուլ, հուշարձանի ցանկապատի կառուցում և ճարտարապետական համալիրների վերականգնում՝ ժամանակակից գիտական մեթոդների օգտագործմամբ: Հատուկ ուշադրություն կդարձվի հին հուն աղյուսե կառույցները պահպանող և վերարտադրող վերականգնողական մեթոդների օգտագործման վրա:

Նախագծի իրականացումը կպահպանի հուշարձանը հետագա ավերումից, հնարավորություններ կստեղծի, որպեսզի Էրեբունին դառնա միջազգային գիտական հանրության կողմից մշտական ուսումնասիրությունների հուշարձան: Պայմաններ կստեղծի հուշարձանի սիստեմատիկ կոնսերվացման աշխատանքների անցկացման համար: Դա հնարավորություն կտա Էրեբունին պատշաճ մակարդակով ներկայացնել որպես համաշխարային մշակույթի մի գոհար:

Ծրագրի տևողությունը 3 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

490.000\$

63.000\$

Erebuni: First Phase of Research on the Monument, its Reconstruction, Conservation and Presentation

Erebuni is one of the unique sites in the territory of Armenia. Archaeological research has shown that the monument is not just a Urartian architectural complex, but also contains rich materials ranging in date from the Paleolithic age to the Hellenistic period. Lack of maintenance due to economic difficulties and badly executed restoration at an earlier period have placed it in jeopardy, resulting in the urgent need of emergency measures for its preservation.

The project foresees a new phase of research and conservation, building a protective boundary wall and the reconstruction of the architectural complex using up-to-date scientific methods. Special attention and the latest techniques are required for the conservation of the mud brick portions.

Implementation of the project will preserve the monument from further destruction, will provide the opportunity for Erebuni to become a monument for permanent research by the international scientific community and for the introduction of systematic conservation procedures, as well as the presentation of Erebuni as a pearl of world culture.

Projects duration: three years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$490,000
U\$ 63,700

Ամենահարավային շրջանի տնտեսական վերականգնում Չրոսաշրջիկության միջոցների իրականացում Մեղրիում և Շվանիծորում

Մեղրին Հայաստանի ամենահարավային շրջանը լինելով, և տառապելով մեկուսացումից, տնտեսական անկումից և զարգացման համար անհրաժեշտ միջոցների բացակայությունից, այնուամենայնիվ ունի զգալի ներուժ: Այն միակ շրջանն է Հայաստանում, որի մերձարևադարձային կլիման դաշտավայրային հատվածներում թույլ է տալիս աճեցնել ցիտրուսային բույսեր և ձիթապտուղ, իսկ բնակչության ապրելակերպը տարբերվում է երկրի մնացած մասերից և ավելի նման է միջերկրածովայինին: Լեռնային շրջանների նոսր բնակությամբ հատվածները ներկայացնում են կուսական ապրելակերպը և շատ բազմազան բնապատկերներով, այդ թվում անապատային և անտառապատ միջավայրով: Արջերն ու թափառող վարազները անչափ մոտենում են բնակելի գյուղերին, իսկ բարձր լեռնային լճերը գտնվում են քաղաքից հասանելի հեռավորության վրա:

Այս ծրագիրը պետք է նպաստի տեղի համայնքը ուժեղացնելուն, տեղական ընտրված իշխանությունների հետ համագործակցությամբ այն պետք է օգտագործի շրջանի մարդկային, մշակութային և բնական միջոցները և հիմնի զբոսաշրջիկության զարգացման ենթակառուցվածքներ հիմնված ավանդական և գյուղական միջավայրի վրա, ինչը հնարավորություն կտա Մեղրին վերածել մշակութային, արկածային և էկոտուրիզմի կենտրոնի: Երկամյա այս ծրագիրը թույլ կտա ոչ միայն ընթրշխնել Հայաստանի հարավային մասի գեղատեսիլ բնապատկերները, այլև կհանդիսանա դարպասը կամ ճանապարհը դեպի Իրանում սահմանից ոչ հեռու գտնվող Հայկական հուշարձանները:

Ծրագիրը կդառնա մի մոդել, որը ցույց կտա գավառական քաղաքներում, հարող գյուղական շրջանների հետ, զբոսաշրջիկության զարգացման հնարավորությունը, ներգրավելով Շվանիծորի տեղի բնակչությունը, որպես ծրագրի իրականացման բաղկացուցիչ մաս:

Ծրագրի տևողությունը 3 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

437.136\$

56.831\$

Economic regeneration in the Deep South: Tourism resource realization in Meghri and Shvanidzor

Meghri, in the southernmost part of Armenia, suffers from isolation, economic stagnation and lack of resources for development, yet the region has great potential. Alone in Armenia, the sub-tropical climate in the valleys enables fruit, such as lemons and olives, to be grown and the people enjoy a lifestyle more akin to the Mediterranean region than the rest of the country. The close proximity of sparsely populated mountain ranges provides an extremely varied landscape and wildlife habitat, which includes semi-desert and forest environments. Bears and wild boar roam close to populated villages and high mountain lakes lie within hiking distance of the town. This project will empower the local community, in co-operation with the elected local authorities, to inventory the human, cultural and natural resources of the region and establish a sustainable tourism infrastructure based on traditional urban and village environments, enabling Meghri to become a centre for cultural, adventure- and eco-tourism. The two-year project will provide access to both the spectacular landscape of the deep south and a route to Armenian cultural monuments in Iran. A model will be established for linking tourism development in provincial towns with the rural hinterland by involving the population of Shvanidzor village as an integral part of project implementation.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 437,163
U\$ 56,831

Երերույքի բազիլիկ եկեղեցու պահպանումը

Երերույքը հինավուրց բազիլիկ եկեղեցի է, իր յուրահատուկ ճարտարապետական ոճով ու տպավորիչ գեղեցկությամբ և թեկնածու է Համաշխարային Ժառանգության Ցուցակի մեջ ընդգրկվելու:

1988թ. դեկտեմբերի երկրաշարժից հետո, Պատմության և մշակույթի հուշարձանների վարչությունը կազմեց վտանգի մեջ գտնվող կարևորագույն հուշարձանների ցանկը, որտեղ Երերույքը առաջին տեղում էր: Հետագա 12 տարիների ընթացքում, ֆինանսական միջոցներ չլինելու պատճառով հնարավորություն չեղավ ձեռնարկել վերականգնման աշխատանքներ:

Վերջին տարիների ընթացքում հուշարձանի քայքայման ընթացքը արագացել է, այսպիսով եթե անրակայունը չիրականանա հուշարձանը ամբողջովին կորցնելու վտանգ կծագի:

Նախագծի նպատակն է անցկացնել շտապ վերանորոգման աշխատանքներ, հուշարձանի և տեղավայրի վերականգնման, բարեկարգման միջոցառումներ: Այս նախագիծը հայկական հուշարձանների վերականգնման WMF և CSDCA–ի համագործակցության ծրագրի մի մասն է:

Ծրագիրը, որը ընդգրկում է նաև ուսուցում, նախագիծ է, ներկայացված CSDCA–ի մասնագետների կողմից հայ մասնագետների համագործակցությամբ: Այդ համագործակցությունը մի հետաքրքիր փորձ է վերագնահատելու Հայաստանի ավանդական փորձը և տեխնոլոգիաները օգտագործելով զարգացած մեթոդներ որոնք կիրառվում են ճարտարապետական հուշարձաններով և վերականգնողական տեխնոլոգիաներով հարուստ Իտալիայում:

Կոնսերվացման նպատակն է հնարավորին չափ պահպանել հուշարձանը իր տեսքով: Անրակայունը կկատարվի մինիմում միջամտությամբ:

Ծրագիրը կնպաստի հուշարձանին կից ավանի տնտեսական զարգացմանը, համայնքի անրապնդմանը և տուրիզմի զարգացմանը: Հնարավորություն կտա բարեկարգել ամբողջ տարածքը, հրատարակել դիդակտիկ նյութեր ու բուկլետներ և կազմակերպել ուսուցում տեղացիների համար տուրիզմի զարգացման նպատակով;

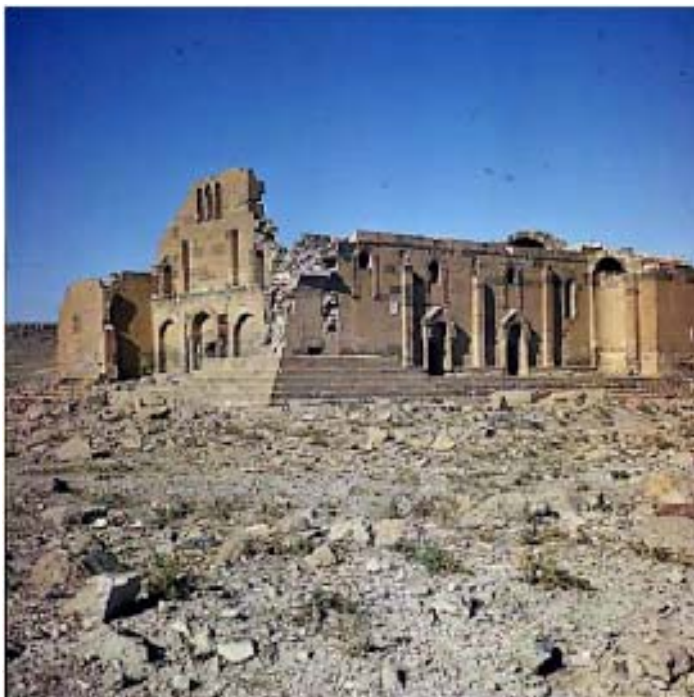
Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

360.000\$

46.800\$

Saving Ererouk Basilica

Ererouk is an ancient basilica unique in its architectural style, which provides interesting links with early Christian architecture in Syria. Its imposing remains, although, although ruinous, still testify to the greatness of a monument that has been designated as a potential World Heritage Site, on account of its historical value and impressive beauty.

After the dramatic earthquake of December 1988, the national authorities compiled a list of the most important monuments in danger. This list was headed by the church of Ererouk. Since then, after twelve years, it has not proved possible to find the resources to implement urgently required restoration work.

Over the last years, the structural condition of the monument is deteriorating and, without remedial measures, there is a risk of complete destruction.

The project concerns urgent repair work, the removal of the existing temporary shoring and a comprehensive intervention of restoration and presentation of the monument and of its site, following emergency assistance provided as part of a programme of co-operation with the World Monuments Fund and the Centro Studi e Documentazione della Cultura Armena.

The implementation of the project, including the organization of restoration training, has been designed by Armenian experts in co-operation with international specialists. It will present an opportunity to reappraise traditional know-how and introduce more advanced methodologies and practices for the restoration of architectural monuments.

The conservation strategy is aimed at preserving the monument as far as possible in all its authenticity. Intervention will be kept to a minimum and every effort will be made to retain all original materials.

The Armenian authorities will be responsible for logistics, while international experts will strengthen national capacity by providing experience and training in good restoration practice.

The rehabilitation of the whole site, the provision of information panels and booklets and the training for local guides is also foreseen in order to develop the site as a destination for visitors.

Projects duration: two years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$360,000
U\$46,800

**Նորավանք արգելոց թանգարանի տնտեսական վերականգնում
Ջրոսաշրջիկության միջոցների իրականացում Գնիշիկ գյուղում և Նորավանքի
արգելոցում**

Նորավանք արգելոց թանգարանը գտնվում է Գնիշիկ գետի կիրճում, հիասքանչ գեղատեսիլ վայրում, ուր բազմաթիվ են անձեռակերտ քարանձավները և ժայռերը: Նորավանք արգելոցը ընդգրկում է մի քանի տասնյակ հեկտար տարածք, ուր պահպանված են արդեն կարմիր գրքում հայտնված շատ բուսատեսակներ: Կիրճը հարուստ է նաև կենդանական աշխարհով: Սակայն այս կուսական տարածքը բնական ոչնչացումից պահպանելու համար անհրաժեշտ են տնտեսական միջոցներ, քանի որ ձորը մեկուսացված է բնակավայրերից:

Այս ծրագրով Նորավանքին մոտ գտնվող Գնիշիկ գյուղին հնարավորություն կընձեռնվի ուժեղացնել տեղի համայնքը, օգտագործել գյուղի ներուժը, բնական միջոցները և հիմնել զբոսաշրջիկության զարգացման ենթակառուցվածքներ հիմնված ավանդական գյուղական միջավայրի վրա, ինչը հնարավորություն կտա Գնիշիկ գյուղը վերածել մշակութային, արկածային և էկոտուրիզմի կենտրոնի: Այս ծրագիրը հնարավորություն կտա ոչ միայն հիանալ Զայաստանի բնաշխարհով, այլ կամրապնդի և կպահպանի լեռնային մի քանի գյուղեր ոչնչացումից: Հնարավորություն կտա այնտեղ ապրող տասնյակ ընտանիքների կապվել այս ծրագրին, ինչը կնպաստի նրանց լուծելու իրենց տնտեսական խնդիրները միաժամանակ հնարավորություն տալով պահպանելու անհրաժեշտ վիճակում այս կուսական փոքրիկ դրախտավայրը իր բուսական, կենդանական և մշակութային արժեքներով:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

390.000\$

50.700\$

Economic Reconstruction of Noravank National Park through the Development of Community-based Tourism Resources

Noravank is situated in the gorge of Gnishik River, amid picturesque scenery of with many caves, in a valley bounded by towering cliffs. It has unique flora and fauna, some of which are already entered in the Red Book.

Today, Noravank National Park is undeveloped and lacks the protection needed to preserve this spectacular virgin landscape.

This project will provide a model of co-operation between the national and ecclesiastical authorities and the local community of Gnishik village (situated on the territory of national park) in the implementation of a development project, utilizing the capacities of the villagers and available natural resources to establish the sub-projects for tourism development. Abandoned *hazarashen*-construction houses will be reused to make the village a centre of cultural, adventure and ecological tourism. Access to the area, which is in the process of nomination to the World Heritage List as a cultural landscape, will be provided in co-operation with the local community.

The project will have replication value, to assist in economic regeneration of other villages, in what is one of the poorest regions of Armenia.

Projects duration: two years.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

U\$ 390,000

U\$ 50,700

**Շիրակի մարզի՝ սահմանամերձ, լեռնային բարձրաշեն (Բաբռլու) գյուղի տնտեսական զարգացում.
Մշակութային-արկածային տուրիզմի իրականացում**

Բաբռլու. - ակկադական լեզվի Բաբ և Իլու բառերից է, որ նշանակում է «Աստծո դարպասներ»: Ակկադական այս անվանումը համահունչ է քաղաքակրթության 5000-ամյա զարգացման ընթացքը ցուցադրող Յեթանոսական շրջանի դամբարանների հետ /պարզ երևում է անցումը Քրիստոնեության/:

«Քանքանա» /ստորգետնյա քարե ջրատար/, «Ծակ-քար» - աստղադիտակ, Յուսիսային Յայաստանն Անի մայրաքաղաքին կապող միակ ճանապարհ, 7-րդ և 10-րդ դարերի սբ. Աստվածածին և Պողոս-Պետրոս եկեղեցիներ /սսբ. Աստվածածնի վերականգնման նախահաշիվը կազմվել է Էջմիածնի եկեղեցու կողմից/, սբ. Աստվածածնին շրջափակող հնագույն խրճիթ-հյուղակներ, Բագրատունյաց իշխանների ամառանոց, 50-ից ավելի խմելու ջրի ջրհորներ, անդնդախոր ձորեր և բարձր լեռներ: Յարուստ կենդանական աշխարհ. գայլ աղվես, կզաքիս, բադ, կաքավ ... և այլն: Որսորդների կողմից սիրված տարածք: Լեռնային և դաշտային հարուստ բուսականություն դեղորայքի և ազգային ճաշատեսակների պատրաստման համար: Կարմիր և սև քարերի, կարմիր և սպիտակ կավի հանքեր: Եզակի աշխարհագրական դիրք. միակը Շիրակում. «Մասիս-Արագած-Փամբակ-Աշոցք-Ղարսի և Էրզրումին շրջափակող տարածք-Ղարսաչայ և Ախուրյան գետեր-Ախուրյանի 25կմ-ոց ջրամբար-Անիի ավերակներ-«Կողբի սար» աղահանք-Մասիս» պարագծով համայնապատկեր «ափի մեջ»: Յուրասեր և հունորով բնակիչներ – Շիրակից, Մուշից, Խնուսից, Ալաշկերտից, Բասենից, Սասունից, Թեղուտից:

Քամու և արևի էլեկտրակայանների կառուցման բացառիկ նախապայմաններ: 1.5կմ երկարությամբ ճոպանուղին 260մ բարձրունքից ապահովելու է իրականության վայելք.- որպես տեսիլքի:

Վերականգնված խրճիթ-հյուղակներում տուրիստները կհաղորդակցվեն գորգագործության, գոբելենագործության, ասեղնագործության, բրուտագործության, խաչքարերի փորագրության, ժող-նվագարանային գործիքների պատրաստման հետ: Կվայելեն ազգագրական պարերի հմայքը, կծանոթանան ազգային տարազներին, կճաշակեն գյուղական խոհանոցի ճաշատեսակներ:

Լինելով Երևան-Արմավիր-Անի-Գյումրի սահմանամերձ տարածքի միակ բարձր լեռնային գյուղը. «Բաբ-Իլու» մշակութային տուրիստական կենտրոնի ստեղծումը /իր «Յուղակ» հյուրանոցով/ կծառայի նախատեսվող ծրագրի ռեալ իրականացմանը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը
ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

451.175\$
58.653\$

Economic Development of Mountainous “Babrlu” Village, Shirak Region: Promotion of Cultural and Adventure Tourism

The word Babrlu comes from two words in the Akkadian language - Bab and Ilu, which mean “The gates of God”: This Akkadian name is connected with graves of the pagan period, witnesses to 5,000 years of civilization.

Among the features of the village is “Kankana”, an underground stone water supply, Tsakkar – a telescope, a road which connects Northern Armenia with Ani, its medieval capital, and St. Astvatsatsin and St. Poghos-Petros – churches of 7th and 10th centuries. An estimate for the restoration of St. Astvatsatsin has been prepared by the Armenian Apostolic Church. Other features include ancient dwellings surrounding St Astvatsatsin Church, the summer residence of the Bagratuni princes, more than 50 wells of sweet water, deep gorges and high mountains. Animal life includes wolves, foxes, martens, duck, partridges, etc. The area is also rich in flora, including alpine and lowland plants and herbs with medicinal and culinary value.

Quarries of red and black clay and stones exist in the area. The geographic location of the village provides a unique panoramic view of sites in both Western and Eastern Armenia, including the ruins of Ani, Erzerum and Mount Ararat. The inhabitants of the village, descendants of Armenians from Shirak, Mush, Khnus, Alashkert, Basen, Sasun, Teghut, are noted for their hospitality and sense of humour.

All the conditions are present for providing services through the use of solar and wind power.

In the reconstructed dwellings, the crafts of carpet weaving, sewing, the carving of khachkars and the making of traditional musical instruments will be demonstrated for visitors, who will also be able to enjoy national dances admire traditional costumes and be able taste the dishes of the local cuisine.

Taking into consideration that Babrlu is the highest mountain village of the border region between Yerevan, Armavir, Ani and Gyumri, the creation of the “Bab-Ilu” cultural tourism centre and “Hyughak” hotel will provide a unique experience for visitors and stimulate the economy of a border area which was largely depopulated during the Soviet period.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 451,175
U\$ 58,653

Մշակութային ժառանգության պահպանումը և մշակութային տուրիզմը Հայաստանի Տեղեր գյուղում

Տեղերը փոքր գյուղ է գտնվող Արագածոտն շրջանում, ոչ հեռու Երևանից, կարևոր տուրիստական ուղու վրա, հայտնի է համանուն վանքով, որը կառուցվել է 13 դարում Աղբաջիկ ճարտարապետի կողմից:

Տեղեր գյուղի Սբ Աստվածածին եկեղեցին /1213/ և գավիթը /1221/ Հայկական միջնադարյան ճարտարապետության բերձրագույն արժեքներից են:

19 դարի առաջին կեսին վանքային համալիրի մոտ աճել է նոր գյուղ կառուցված միջնադարի սկզբունքներով, այսպիսով այն ներկայացնում է իրենից հայկական ճարտարապետության և քաղաքի զարգացման օրինակ: 1962թ. գյուղը լքվել է և տարիների ընթացքում քանդվել:

Այս ծրագրի նպատակն է համատեղել պատմական հուշարձանների պահպանությունը և մշակութային տուրիզմի ստեղծումը, աջակցել Հայաստանում տնտեսության զարգացմանը:

Նպատակը հնարավոր է իրականացնել հետևյալ միջոցներով.

1. Տեղերի հինավուրց հուշարձանների ամրակայում, պահպանում և վերականգնում,
2. Բարեկարգելով Տեղերը, ստեղծել հարմարություններ տուրիստների այցելությունների համար /սանհանգույցներ, ռեստորան և այլն/,
3. Նախապատրաստել հուշարձանների պահպանում ուսուցման ծրագրերի միջոցով,
4. Ջարգացնել տուրիզմը ավանդույթների պահպանումով և տեղային արտադրությամբ / ծառայությունները, արհեստներ, գյուղացիական տնտեսություն և այլն/,
5. Ստեղծելով ուսումնասիրական, ուսուցողական, հաղորդակցման ծրագրեր, որոնք կծառայեն միջոցների հայթայթման և տեղական փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը,
6. Հաշվետվությունը կլինի աուդիո-վիդեո փաստաթղթերի հրատարակումը:

Հայկական էքսպերտների ու աշխատողների ընդգրկումը նախատեսված է նախագծի ամեն փուլում, քանի որ այն կարևոր հանգամանք է ռեգիոնալ սոցիալ-տնտեսական կացութաձևի զարգացման, աշխատատեղերի ստեղծման, տեղային համայնքի ամրապնդման և մշակութային արժեքների պահպանման համար:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

250.000\$

32.500\$

Heritage Preservation and Cultural Tourism in the Pilot Site of Tegher

Tegher is a little village in Aragatsotn region, not far from Yerevan, on an important tourist route. Is famous for its monastery, built in the 13th century by the architect Aghbajrik.

The church of St. Astvatsatsin (1213) and the gavit (1221) are among the highest expressions of Armenian medieval architecture.

In the first half of 19th century, a village was founded near the monastic complex. It was built according the planning principles known from the Middle Ages, so that it constitutes an interesting example of Armenian vernacular architecture and urban development. In 1962, the village was abandoned has since become a ruin.

The objective of this project is to interrelate historical monuments preservation and the improvement of cultural tourism to contribute to the sustainable development of local communities in Armenia.

The objective will be reached through:

1. The strengthening, preservation and restoration of the ancient monuments of Tegher;
2. The development of Tegher as a pilot site for rural tourism through the recreation of the old Armenian village, which will be utilized to provide facilities for visitors (toilets, restaurant, little shops, etc.);
3. On-the-job training programs in restoration/maintenance of monuments backed by digital documentation;
4. Preservation and promotion of regional identity and traditions through the the use of socially sustainable tourism to promote local business enterprises and develop expertise in planning, management and communications;
5. Establishment of research-training-communications platform to serve as resource centre and as business incubator, as well as the nucleus of local small/medium business networks cluster;
6. A final report and audio-visual documentation will be prepared.

The full involvement of Armenian experts and workers is foreseen at every stage of the project, as it is deemed an essential component in the development of the human resources and means of ensuring continuity in the sustainability of the project.

Projects duration: two years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 250,000
U\$ 32,500

Մշակութային զարգացում Ոսկեվազում

Նախագծի վայրն է Ոսկեվազ գյուղը, որը գտնվում է Արագած լեռան հարավային ստորոտին, գեղեցիկ տեսարանով դեպի Արարատի ձյունապատ գագաթները: Ոսկեվազը հայտնի է իր հարուստ և բազմատեսակ գյուղատնտեսությամբ, որը գնում է հետ մինչև ներկա, իսկ գյուղին կից գտնվում է բրոնզեդարյան Աղթամիր բնակավայրը, որը գրավում է իր կիկլոպյան միջնաբերդով:

Ոսկեվազը ճանաչված է ազգային բնակելի ճարտարապետության իր նմուշներով, բայց այսօր մի մասն է միայն պահպանվել իր սկզբնական տեսքով:

Նախագծի նպատակն է զարգացնել մշակութային միջավայրը Ոսկեվազ գյուղում, և ի հակադրություն նախկինում ընդունված տնտեսական ձևերի՝ ընդգրկել պատմական հուշարձանների օգտագործումը և պահպանումը:

Նախագծի նպատակն է նաև Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության վարչության զբոսաշրջիկությամբ զբաղվող մասնագետներին և տեղի բնակչությանը ուսուցանել մշակութային տուրիզմի զարգացման, հուշարձանների պահպանման և օգտագործման հարցում:

Նախագծի հաջող իրականացումը կբարելավի տեղի բնակչության տնտեսական վիճակը, կամրապնդի տեղական համայնքը, կզարգացնի գյուղատնտեսությունը ու արհեստները, կբացվեն նոր աշխատատեղեր զբոսաշրջիկության ենթակառուցյունների զարգացման միջոցով:

Ծրագրի տևողությունը 1.5 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

132.737\$

17.256\$

Cultural Development in Voskevaz

The project site is the village of Voskevaz, lying on the southern foothills of Mount Aragats (4090 m), with picturesque views of the two snow-covered peaks of Mount Ararat, in an area rich in cultural monuments.

Voskevaz is blessed with favourable climate and is recognized for its rich and varied agriculture, that can be traced back to the Neolithic period. The nearby settlement of Aghtamir, dating to Bronze Age times, is remarkable for its extent and the cyclopean stone architecture of its citadel.

Voskevaz is notable for its beautiful examples of vernacular architecture, dating from 19th century, which provide the setting of the traditional lifestyle of the inhabitants.

The project highlights innovative ways of developing the cultural environment of Voskevaz to benefit and develop the capacities of the inhabitants. The successful realization of the project will promote improvement in the social-economic conditions of the village, provide training in community management of tourism resources, through the promotion of local products such a wine and honey, a pilot project for the reuse of a traditional house as tourist apartments and the development of the village as a centre for regional tourism.

The project focuses also on the providing of training opportunities for specialists from Board of Historical and Art Monuments Preservation in partnership with the local inhabitants in the development of cultural tourism and the protection and preservation of monuments.

Projects duration: one-and-a-half years

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 149,993
U\$19,499

**Հինավուրց հուշարձանի պահպանումը և բարեկարգումը.
Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության մեթոդների
զարգացումը**

Հյաստանը լեռնային երկիր է, որը գտնվում է Կովկասյան լեռնազանգվածի հարավային լանջերին, 4 տեկտոնիկ պլատոների հատման կետում: Հայաստանը միշտ բնութագրվել է բարձր սեյսմիկ վտանգով և պատմության ընթացքում միշտ տառապել է երկրաշարժերի հետևանքներից: Չնայած դրան, միջնադարյան հուշարձանները պահպանվել են մինչև այսօր ի շնորհիվ իրենց կառուցվածքի և շարնակական վերականգնման աշխատանքների: Հայ ժողովուրդը լինելով հավատարիմ իր ավանդույթներին, վերականգնել և վերակառուցել է իր հուշարձանները վերադարձնելով նրանց իրական տեսքը:

1988թ. երկրաշարժից հետո այս վերականգնման աշխատանքները կանգ էին առել, տնտեսական ճգնաժամի հետևանքով:

Եթե ժառանգության պահպանության գործողություններ չկիրառվեն, ապա Հայաստանի ճարտարապետական ժառանգությունը կվերանա մի քանի տարվա ընթացքում, ինչպես կատարվեց Թուրքիայում, որտեղ Պառլո Կուլնեոի կողմից 60-ական թվականներին լուսանկարված հայկական հուշարձանները այժ րիվ ավերված են:

Մարմաշենի եկեղեցու վրա կատարված աշխատանքները /շնորհիվ WMF և CSDCA/, ցույց տվեցին հայկական աշխատուժի և վերականգնման տեխնիկայի բարձր մակարդակը, երբ համատեղվում է ժամանակակից իտալական տեխնոլոգիաների և սարքավորումների օգտագործման հետ: Իտալական տեխնոլոգիաները և սարքավորումները հնարավորություն կտան նախագծել և անցկացնել ոչ թանկ միջամտություններ, որը կապահովի հին կառույցների երկրաշարժակայունությունը:

Բացի այդ հուշարձանների պահպանումը և հին ավանդույթների վերականգնումը արդյունավետ է նաև հասարակական իմաստով: Այն դրական ազդեցություն ունի ամենօրյա կյանքի վրա և ոգեշնչում է մարդկանց ապրել այդ բարդ իրավիճակում, տալիս է շարունակելիության զգացումը և հպարտություն փառավոր անցյալի համար, ինչպես նաև հույս ապագայի նկատմամբ:

Այս նախագծի նպատակն է զարգացնել Հայաստանի Պատմական և Մշակութային Հուշարձանների Պահպանության Վարչության կարողությունները նախագծելու և իրականացնելու գործունեության ծրագիր և շտապ միջոցառումներ վտանգի մեջ գտնվող ժառանգությունը պահպանելու համար:

Վերականգնման աշխատանքների իրականացումը նաև առիթ կհանդիսանա շարունակել հաջողությամբ սկսված ուսուցումը և ստեղծել տեխնիկական ձեռնարկ հայկական հուշարձանների վերականգնման վերաբերյալ:

Բյուջեն հաշվարկված է մեկ տարվա համար, իսկ նախագծի տևողությունը կախված է ֆինանսավորումից. մենք առաջարկում ենք 3 տարի:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

162.969\$

21.186\$

Ancient Monument Maintenance and Valorization: Enhancing the Board of Historical and Arts Monuments Conservation's Capacity to Intervene in the Field.

The territory of Armenia is a rugged land on the southern slopes of the Caucasus massif, at the junction of four tectonic plates: the Anatolian and Iranian in one direction, the Eurasian and Arabian plates in the other. Armenia has always been characterized by high seismic risk. Along the course of history its territory and its historical monuments suffered the consequences of a large number of strong earthquakes.

In spite of that difficult situation, most of the medieval religious monuments have survived to the present, thanks to the continuous maintenance work undertaken over the course of history. In fact Armenians, strongly attached to their traditions and their monuments, used, since ancient times, to repair and restore their monuments to their original shape. In recent years, after the 1988 earthquake, this maintenance work has nearly completely halted due to economic hardship.

Without maintenance, monuments suffer progressive deterioration, with the threat of eventual collapse.

The project envisages the transfer of knowledge and expertise on inexpensive but effective technologies for improving the seismic performance of old structures, in tandem with the maintenance of traditional building and restoration skills.

Furthermore, the safeguarding of monuments and the rediscovery and revitalization of ancient traditions has proved to have advantages also from the social point of view, providing local inhabitants and the nation as a whole with a sense of continuity and pride for their glorious past as well as hope for the future.

The aim of this project is the enhancement of the Board of Historical and Arts Monuments Conservation's capacity to implement a progressive policy for the safeguarding of the Armenian architectural heritage, particularly heritage at risk, by augmenting current skills with international expertise and modern technology.

The implementation of pilot repair schemes will provide the opportunity for specialised training and the preparation of a technical manual on the restoration of Armenian monuments.

Projects duration: three years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

U\$ 162,969
U\$ 21,186

**«Ալեքսանդրապոլ»
Գյումրու կենտրոնի վերականգնման ծրագիր**

Կունայրի-Գյումրի-Ալեքսանդրապոլ-Լենինական և նորից Գյումրի: Հյուսիսային Հյաստանի հնագույն բնակավայրերից մեկը, քաղաք, որն ունի ավելի քան 3000-ամյա պատմություն, քաղաք, որ սկիզբ է դրել հայկական ուրբանիզացիոն կուլտուրայի, քաղաք, որը ստեղծողն է եղել հայկական օպերային թատրոնի, ԽՍՀՄ-ում առաջին նկարչական դպրոցի, հայոց նորագույն պատմության առաջին համալսարանի, քաղաք, որը ծնել է Մերկուրով և Գյուրջին, Իսահակյան և Մինաս, Տիգրանյան և Ֆրունզիկ: Սա մի քաղաք է, որտեղ պահպանվել են հայկական ուրբանիզացիոն կուլտուրայի եզակի նմուշներ, հոյակերտ ճարտարապետական համալիրներ, ամբողջական թաղամասեր, փողոցներ, հասարակական և տնտեսական կառույցներ, եզակի պաշտպանական համալիրներ /Ալեքսանդրապոլի ֆորտիֆիկացիոն համալիրը/:

19-րդ դարի վերջին Ալեքսանդրապոլում գործում էին 100 արհեստներ, 34 համքարություններ: Ալեքսանդրապոլի քարագործ վարպետները տներ էին կառուցում Թիֆլիսում, Բաքվում, Կարսում, ոսկերիչների գործերը ներկայացվում էին համաշխարային ցուցահանդեսներին /Տարախչյանների ոսկե գավաթը արժանացել է գլխավոր մրցանակի Փարիզի ցուցահանդեսին/, Ծաղիկյանների գործարանի գարեջուրը վաճառվում էր ամբողջ Կովկասում:

Գյումրի մի քաղաք, որը տեսավ և ապրեց ավերիչ երկրաշաժ, որը նաև տեսավ համայն մարդկության սերն ու գթասրտությունը, մի քաղաք, որն այսօր էլ ապրում և ստեղծագործում է հակառակ կյանքում ու կենցաղում տիրող բազմաթիվ անլուծելի խնդիրների ու դժվարությունների:

Ծրագրի նպատակն է վերածել Գյումրին միջազգային տուրիստական կենտրոնի, որտեղ միակը Հայաստանում կարող է զարգանալ 19-20-րդ դարերի ուրբանիզացիոն և մշակութային տուրիզմը:

Վերականգնելով և վերածելով քաղաքը տուրիստական և մշակութային մի մեծ գոտու, որտեղ պահպանված 1115 շենքերում 200 հեկտարի վրա կտեղավորվեն արհեստավորական շարքեր, փոքր ու միջին չափի հյուրանոցներ, ռեստորաններ, սրճարաններ, արվեստանոցներ և սալոններ, թանգարաններ համերգասրահներ և թատրոններ և այս ամենը 19-րդ դարի ինտերիերներում և միջավայրում, հին քաղաքում կշրջի ավանդական ֆայտոնը, ռեստորաններում և սրճարաններում կնատուցվի ավելի քան հարյուրամյա Գյումրվա ճաշատեսակներ, քաղցրավենիքներ և գարեջուր, որոնց պատրաստման բաղադրամասերը և գաղտնիքները պահպանվել են միայն Գյումրիում: Այսքան մեծ ծավալով և հավաքական 19-րդ դարի քաղաքը պահպանված է գրեթե անաղարտ վիճակում և միակն է Հայաստանում:

Վերականգնված Գյումրին դա վերականգնումն է 19-դարի Հայաստանի հոգևոր, մշակութային և ուրբանիզացիոն արժեքների, վերականգնումն է այս պատմական քաղաքի ապագայի նկատմամբ խարխլված հավատքի:

Գյումրին դարպաս կհանդիսանա հայոց մեծ մայրաքաղաք Անիի, որի ժառանգորդն է ու կրողը այդ եզակի արժեքների:

Ծրագիրը երկարաժամկետ է և ենթակա փուլ առ փուլ իրականացման:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

428.000\$

55.640\$

“Alexandrapole”: Reconstruction of the Centre of Gyumri

Although its name has changed from Kumayri to Gyumri, to Alexandrapole, then to Leninakan and then to Gyumri again, the history of the town illustrates both continuity and innovation. One of the ancient settlements of the Northern Armenia, Gyumri is a town that has a history of over 3,000 years, a town that started the culture of urbanization in Armenia, was the birthplace of Armenian opera, was where, in the Soviet times, the first school of arts opened in the USSR, and had the first university in modern Armenian history. The town was the birthplace of Merkurov and Gyurjjeff, Isahakian and Minas, Tigranian and Frunzik. Gyumri is a town which preserves unique specimens of the culture of Armenian urbanization, marvelous architectural complexes, whole traditional quarters, streets, public and commercial buildings, as well as unique fortifications.

There were over 100 different crafts and 34 unions active in Alexandropole in the end of the 19th century. Masons from Alexandropole were invited to build houses in Tbilisi, Baku and Kars, the work of the jewellers from Alexandropole was displayed in international exhibitions and the beer brewed at the Tsaghikians brewery was sold all over the Caucasus.

Gyumri is a town that has seen and survived a disastrous earthquake in 1988 and has also witnessed the love and affection of all the humanity, a town which even today lives and creates despite the large number of unsolved problems and difficulties, which are present for every family in their everyday lives.

The aim of the project is to turn Gyumri into an international tourist centre, as the only place in Armenia where urban and cultural life of the 19th-20th centuries can be fully appreciated.

By reconstructing the old town and turning it into a large tourism and cultural zone, where rows of craftsmen, small and medium-sized hotels, restaurants, cafés, studios, workshops, art salons, museums, concert and theatre halls will be accommodated on an area of 200 hectares, on which no less than 1,115 historic buildings are preserved. All this will be in the atmosphere and surrounding of the 19th century, with horse-drawn carriages (“phaetons”) going round in the old town. The cafés and restaurants will serve dishes, sweets and beer based on 100-year-old Gyumri recipes, preserved nowhere else.

A 19th-century town, preserved in almost unchanged condition and the only such in the country, reconstructed Gyumri will restore the 19th century spiritual, cultural and urban values of Armenia; as well as the town’s shattered confidence in the future.

Gyumri will also become the gateway for Ani, the great capital of Armenia, and is the inheritor and carrier of the ancient capital’s unique values.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

U\$ 428,000

U\$ 55,640

**«Դրասխանակերտ գիտամշակութային և ուսումնական կենտրոն»
(թանգարանային ծրագիր)**

1989թվականին Շիրակի երկրագիտական թանգարանի ու ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի համատեղ հնագիտական արշավախումբը Գյումրուց 15կմ հարավ՝ Բենիամին գյուղի մոտ հայտնաբերեց հնագիտական մեծ հուշարձան: Շուրջ 100 հա տարածք ունեցող հուշարձանը բաղկացած է բնակավայրից և դամբարանադաշտերից: 1989թ. սկսված հնագիտական պեղումները շարունակվում են առ այսօր: Տասը տարվա ընթացքում այստեղ պեղվել է 4000 մ²-ից ավելի տարածք: Պեղումներով հայտնաբերվել են պալատական, պաշտամունքային, բնակելի, տնտեսական համալիրներ և շուրջ 240 դամբարաններ: Հուշարձանը թվագրվում է մ.թ.ա. 6-մ.թ.1-ին դարերով: Այդ ընթացքում այն եղել է արքայապատկան դաստակերտ և հիմնավորվում է, որ դա նշանավոր ԴՐԱՍԽԱՆԱԿԵՐՏ դաստակերտն է, որի տեղը մինչ այժմ հայտնի չէր:

Հուշարձանն ունի միջազգային նշանակություն և 1998 թվականից պեղումներն ընթանում են ֆրանսիացի հնագետների հետ համատեղ:

Պեղումներին սիստեմատիկաբար մասնակցում են ուսանողներ և երիտասարդ մասնագետներ: Արշավախմբի բանվորները Բենիամին գյուղից են և շնորհիվ հնագիտական պեղումների գյուղում լրացուցիչ ստեղծվում է 50-60 աշխատատեղ:

Բենիամինի անտիկ հուշարձան ամեն տարի այցելում են բազմաթիվ սովորողներ, տեղացի և օտարերկրացի հետաքրքրասերներ և զբոսաշրջիկներ: Պեղավայրի Գյումրի-Երևան ավտոմայրուղու անմիջապես կողքին գտնվելը նպաստում է այցելուների թվի մեծացմանը:

Ծրագրով նախատեսվում է հուշարձանի մոնումենտալ կառույցները կոնսերվացնել, տեղում ստեղծել թանգարան և հնագիտական բազա: Ուսումնասիրվող հուշարձան և թանգարան համալիրը վերածել գիտական, ուսումնական և տուրիստական միջազգային կենտրոնի, որը հնարավորություն կունենա կազմակերպել հնագիտական արշավախմբեր, ընդունել ուսանողներ, մասնագետներ և տուրիստներ:

Ստեղծել հուշարձանի և հայտնաբերված նյութերի համակարգչային բանկ և կատալոգ, որը ինտերնետային էջով հասու դարձնել միջազգային գիտական, համալսարանական, մշակութային կենտրոններին և տուրիստական գործակալություններին:

Ծրագիրը համահունչ է աղետի գոտու վերականգման, գիտության, մշակույթի և տուրիզմի, զարգացման պետական ծրագրերին:

Ծրագրի շարունակական բնույթով Բենիամին գյուղում կապահովվեն մոր, երաշխավորված աշխատատեղեր: Այն կնպաստի համայնքի տնտեսական, սոցիալական և մշակութային զարգացմանը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

280.000 \$

36.400 \$

“Draskhanakert - Scientific, Cultural and Educational Centre” Museum Project

A large ancient monument was discovered in 1989, fifteen kilometres south of Gyumri, near the village of Beniamin, by the joint archaeological expedition of the Shirak Museum of Ethnography and the Institute of Archaeology and Ethnography of the Academy of Sciences of the Republic of Armenia. The monument, with a territory of around 100 hectares, consists of a settlement and a cemetery. The archaeological excavations, which started in 1989, have continued to the present. During ten years, an area of over 4,000 square metres has been excavated. A palace as well as religious, residential and economic complexes and some 240 mausolea have been unearthed during the excavations. The monument dates from 6th century BC to the 1st century AD. In those times it was a royal residence and has been identified with the famous Draskhanakert palace, the location of which was previously unknown.

The monument has an international importance and, since 1998, the excavations have been conducted jointly with the French archaeologists.

Students and archaeologist interns have systematically participated in the archaeological excavations. The workers for the archaeological expedition are from the village of Beniamin and as a result of the continuing archaeological excavations, fifty to sixty new jobs have been created.

The ancient monument at the village of Beniamin is visited every year by a number of students, local and foreign tourists and interested people. The fact that the site of the archaeological excavations is in the immediate vicinity of the Gyumri-Yerevan highway helps to increase the number of visitors.

The project encompasses the conservation of the monument, the creation of a museum and an archeological base at the site. It is envisaged that the site of the archaeological monument and the museum should be transformed into an international scientific, educational and tourist centre, which will be able to organize archaeological expeditions, to receive students, specialists and tourists.

It is planned to create a computerized databank and a catalogue of the archeological structures and excavated finds, all of which will be made accessible via an internet web-site.

The project is also in line with the government's programme for the reconstruction of the earthquake zone, as well as the state programmes on the development of science, culture and tourism.

Due to the on-going nature of the project, the village of Beniamin will benefit from the creation of new and guaranteed jobs. The project will therefore promote the economic, social and cultural development of the community as well as accomplishing its direct aims.

Project implementation costs

Additional UNESCO support cost

US\$ 280,000

US\$ 36,400

Այլընտրանքային տուրիզմի կենտրոն

Այլընտրանքային տուրիզմի կենտրոնի ստեղծման նպատակն է սոցիալապես ակտիվ տուրիստներին տրամադրել իրական, բնական ու եզակի փորձառություններ՝ գտնելով զուգահեռներ նրանց հետաքրքրությունների և Հայաստանի պատմական ու կրոնական հարուստ ժառանգության, տաղանդավոր մարդկանց ու ամենօրյա ոգեշնչումների միջև: Ամեն տարի հազարավոր զբոսաշրջիկներ այցելում են Հայաստանի Հանրապետություն փնտրելով իրենց արժանատի կամ մարդկանց հետ ունեցած կապերը, և երբեմն էլ՝ պատահականության բերումով գտնում են իրենց փնտրածը, սակայն ավելի հաճախ էլ՝ չեն գտնում: Այլընտրանքային տուրիզմի կենտրոնի դերը կայանալու է նրանում, որ այն կհանդիսանա որպես յուրահատուկ կենտրոնատեղի այն զբոսաշրջիկների համար, որոնք արկածներ են որոնում, ինչպես նաև այն մարդկանց համար, որոնք շուկա են փնտրում իրենց առաջարկած ծառայությունները տրամադրելու համար:

Մեր ծրագրի հիմքում ընկած են ստեղծագործական զբոսաշրջիկության ոլորտի ծառայություններ տրամադրելու Հայաստանում առկա ակունքները: Այն կնպաստի նաև նման մարդկանց թվաքանակի ավելացմանը, ինչպես նաև նրանց կողմից առաջարկվող զբոսաշրջիկական այնպիսի նոր միջոցառումների ու ծառայությունների տեսակների ավելացմանն ու կատարելագործմանը, որոնց համար կարևոր դեր են խաղում նաև Հայաստանի եզակի աշխարհագրական դիրքն ու պայմանները: Նմանօրինակ ուղղություններից են օրինակ՝ կարճաժամկետ կամավորական գործունեությունը, արկածները, պատմական թեման, հոգեկան հանգստություն, հատուկ ծիսակատարություններ /ինչպիսիք կարող են լինել օրինակ՝ հարսանյաց, կնունքի և այլ ծիսակատարություններ/, մասնագիտական, թեմատիկ քնարկումները, ինչպես նաև ամբողջությամբ ըստ պատվերի նախապատրաստված զբոսաշրջիկական ծրագրերը: Այս ծրագրերից յուրաքանչյուրը նախատեսված կլինի՝ ընդգրկելով բազմաթիվ մասնագիտական ուղղություններ, կստեղծի նորանոր արժեքներ, կավելացնի նորանոր ծառայություններ, իսկ այդ ամենն իրենց հերթին կստեղծեն նորանոր աշխատատեղեր՝ մասնավորապես տարածելով Հայաստանի շրջաններում: Ակնկալվում է, որ ծրագրի արդյունքում երկիր կմտնեն այսպես կոչված զբոսաշրջիկական դուլարները, որոնք բավարար կլինեն նաև կենտրոնին ապահովելու ու Հայաստանում զբոսաշրջիկության այս նոր ուղղության ընդարձակման համար:

Այլընտրանքային տուրիզմի կենտրոնի ստեղծման նպատակն է մի նոր ուղղություն ավելացնել զբոսաշրջիկության ավանդական տարբերակներին, ինչպես նաև ապահովել նոր որակ Հայաստանի ու իր բնակչության և զբոսաշրջիկների միջև՝ կապերի հաստատման ու հարատև հարաբերությունների շղթայում:

Ծրագրի իրականացման արժեքը
ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

413.750\$
53.788\$

Alternative Tourism Centre

The Alternative Tourism Centre aims to provide socially-conscious tourists with authentic and unique experiences, by matching their interests with Armenia's rich gifts of historical and religious culture, talented people, and daily inspiration. Each year thousands of tourists come to Armenia in search of their roots and a connection with the people; sometimes, by chance, they find it, but often they do not.

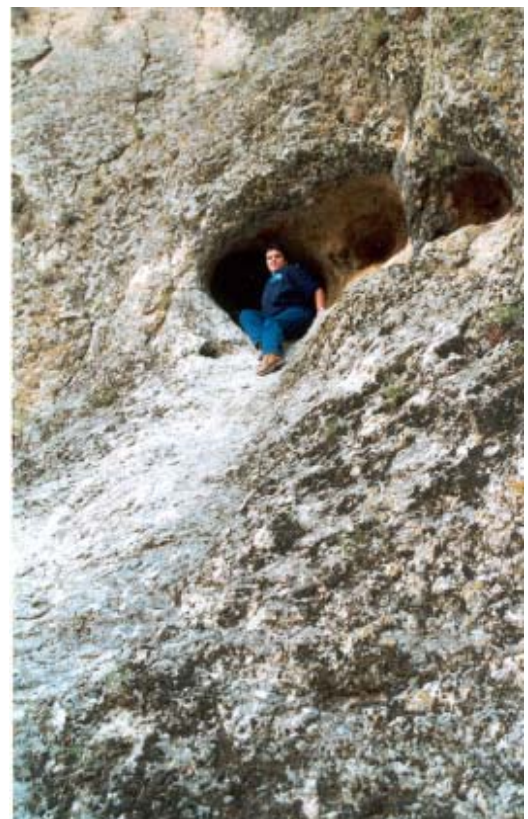
The Centre's role is to serve as a clearing house for tourists in search of adventure and providers in search of a market. Our programme will build on the foundations of Armenia's creative tourism providers and help develop new providers, enhancing and expanding the range of tourism experiences which Armenia is uniquely positioned to offer, such as short-term volunteerism, adventure, historic-theme, spiritual-retreat, special occasion (weddings, baptisms, etc.), professional/shop-talk, and apparel (made-to-order) tourism. Each of these will be designed to be labour-intensive, high-value-added, expandable services, which will create jobs, particularly in the regions, and generate tourist dollars sufficient to support the Centre and the expansion of this new sector in Armenian tourism. The goal of the Alternative Tourism Centre is to add a new dimension to the traditional tourism experience and reach a new kind of tourist, fostering lasting relationships with Armenia and its people.

Project implementation costs

US\$ 413,750

Additional UNESCO support costs

US\$ 53,788

Ակտիվ տուրիզմի զարգացումը Հայաստանի զբոսաշրջության ինդուստրիայի ենթակառուցվածքում

Հայաստանը, համարվելով ամենահին քաղաքակրթության բնօրրաններից մեկը, բիրլիական ժամանակներից մեզ հասած իր պատմա-մշակութային հարուստ ժառանգությամբ, հազարամյակներ շարունակ հրապուրել է հայտնի ճանապարհորդների:

Արտասահմանից եկած հյուրերի համար նախատեսվող ճամփորդական երթուղիները, որպես կանոն ներառում են Հայաստանի պատմա-ճարտարա-պետական գանձարանի մի փոքր մասը: Քանի որ լեռների գագաթներին ծվարած բնակավայրերի, անդնդախոր կիրճերի, հինավուրց եկեղեցիների ու մատուռների, անառիկ բերդերի ու ամրոցների մեծ մասը կտրված են հիմնական ավտոմայրուղիներից, առաջնային պլան է մղվում այլընտրանքային և հատկապես հետիոտն, երկրագիտական, արկածային զբոսաշրջության, ինչպես նաև մարզա-տուրիստական արշավների կազմակերպումը:

Ներկայացվող ծրագրի շրջանակներում համագործակցելով տեղի և միջազգային մասնագիտացված ակումբների ու կազմակերպությունների հետ կանցկացվեն այլընտրանքային զբոսաշրջիկության հրահանգիչ-ուղեկցողների պատրաստման և վերապատրաստման դասընթացներ: Կլարացվի այդ բնագավառում մասնագետների խիստ պակասը: Ձեռք կբերվի մասնագիտական հանդերձանք և անհրաժեշտ տեխնիկա, որոնք կծառայեն նաև, որպես փոխօգնության միջոց այլ կազմակերպությունների համար: Կիրականացվեն բազմաբնույթ արշավներ, կօրինականացվեն գործող երթուղիները, ինչպես նաև կկազմակերպվեն արշավախմբեր նոր երթուղիներ մշակելու նպատակով: Նորաստեղծ երկրագիտական գրադարանը կապահովի մասնագետներին քարտեզներով, ուսումնամեթոդական և երկրագիտական բնույթի բազմապիսի գրականությամբ: Ինտերնետային Web-էջը կներկայացնի լիարժեք տեղեկատվություն Հայաստանում ակտիվ տուրիզմի մասին:

Ծրագրի իրականացումը հիմնական երաշխիք և խթան կհանդիսանա այն բոլոր տուրիստական կազմակերպությունների համար, որոնք ներկայացնելու են Հայաստանում զարգացող այլընտրանքային զբոսաշրջությունը միջազգային շուկայում:

Առավելապես երիտասարդությանը հրապուրող և սրտամոտ նմանօրինակ տուրիզմի կազմակերպումը մի նոր աշխարհ կբացահայտի ամեն մի մարդու համար, ում բախտ կվիճակվի գեթ մեկ անգամ գտնվել Հայաստան բնաշխարհի կախարդական գրկում:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

100.000\$

13.000\$

Development of Active Tourism in the Infrastructure of the Tourist Industry of Armenia

As one of the oldest cradles of civilization, Armenia has always attracted famous travellers, due to its rich historical and cultural heritage, dating back from Biblical times.

The routes envisaged for the guests from abroad, as a rule, include only a small part of the rich historical and cultural treasures of the country. As most of the villages located on mountain summits, deep gorges, ancient churches and chapels, unapproachable citadels and fortresses are far away from the main highways, the organization of alternative, and particularly pedestrian, local lore and adventure tourism, as well as sport and tourist hikes, become matters of primary importance.

Within the framework of the present programme, alternative tourism, guide-instructor training and re-training courses will be held in co-operation with local and international clubs and organizations. The problem of an extreme shortage of specialists in this field will be solved. Various new hiking routes will be developed, the existing routes will be better organised, and walking groups will be empowered to devise yet more new routes. The newly established local lore library will provide specialists with maps and literature on the localities. An internet website will present easily accessible information on active tourism in Armenia.

The realization of the programme will provide a warranty and an incentive for all those tourist organizations which are to represent alternative tourism development in Armenia in the international market.

The organization of such tourism, to which youth is particularly attracted, will open a new world for every person who has an opportunity, even once in a lifetime, to be so lucky as to enjoy a stay in Armenia and get acquainted with its wonderful nature.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

US\$ 100,000
U\$ 13,000

«Հայկական հանրագիտարան»

Այսօր միջազգային տուրիզմը բազմաթիվ երկրների համար եկամտուտի կարևորագույն աղբյուրն է: Հայաստանը մի յուրահատուկ երկիր է իր բնաշխարհով ու լանդշաֆտով, հինավուրց հուշարձաններով և մշակույթով: Հայաստանը բիբլիական երկիր է, որն առաջինը աշխարհում ընդունեց քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն: Այդ բոլորը կարող է դարձնել Հայաստանը նույնքան գրավիչ զբոսաշրջիկների համար, որքան Հնդկաստանը, Իսրայելը և Եգիպտոսն են:

Նախագիծը առաջարկում է «Հայկական հանրագիտարան» շարքի 12 տեսաֆիլմերի նկարահանումը, որը նպատակ ունի աշխարհին ծանոթացնելու մեր երկրի մշակույթի, պատմության, պատմական հուշարձանների, քաղաքների բնության, բուսական և կենդանական աշխարհի, առասպելների ու լեգենդների հետ: «Հայկական հանրագիտարան շարքը պատրաստվելու է նույն սկզբունքով, ինչ ցանկացած հանրագիտարան՝ «այբ»-ից մինչև «ֆե»: Այս միջոցը հնարավորություն է տալիս պատմել մեր երկրի մասին մշտապես ավելացնելով նոր թեմաներ և բացելով նոր էջեր: Ներկայումս Հայաստանը չունի նման ֆիլմեր:

Օգնության համար ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի զարգացման ծրագրին դիմելու դրդապատճառները. ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ն հենց այն կազմակերպությունն է, որն իր գործողությամբ նպաստում է ազգերի միավորմանը, պրոպագանդելով տարբեր երկրների մշակույթը: Տուրիզմը իր հերթին ազգերին միավորող կարևորագույն գործոններից մեկն է: Հայաստանի մասին տեսաֆիլմերի ստեղծումը կօգնի ապահովել արտասահմանյան զբոսաշրջիկների հոսքը մեր երկիր. ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի աջակցությունը կօգնի կարգավորել այդ հրատապ խնդիրը, ինչը ի վերջո կունենա իր բարենպաստ ազդեցությունը Հայաստանի տնտեսական կյանքի վրա ընդհանրապես:

Նախագծի անմիջական խնդիրն է Հայաստանի մշակույթի, պատմական ժառանգության, արվեստի, ավանդույթների և ժամանակակից իրադարձությունների մասին գիտելիքների տարածումը:

Հետագա խնդիրն է ապահովել արտասահմանյան զբոսաշրջիկների հոսքը Հայաստան:

Մեկ տարվա ընթացքում պետք է նկարահանվեն տասներկու 30-րոպեանոց տեսաֆիլմեր: Յուրաքանչյուր ֆիլմը կազմված է լինելու երեք կամ չորս 7-ից մինչև 10-րոպեանոց էջերից: Բոլոր ֆիլմերը պետք է կրկնօրինակվեն անգլերեն, գերմաներեն և ֆրանսերեն լեզուներով: Քանի որ գաղափարը պատկանում է «Ա1+» հեռուստաընկերությանը, ապա հեռուստաընկերությունն ինքը պետք է արտադրի այդ ֆիլմերը: Կրկնօրինակման գրաֆիկը՝ ամիսը մեկ ֆիլմ:

Անձնակազմ. – նախագծի տնօրեն, հաշվապահ, ստեղծագործական խումբ: Ստեղծագործական խումբը հավաքվում է 1-2 ֆիլմի ստեղծման համար: Խմբի անձնակազմը կարող է փոփոխվել:

Սարքավորումը կապահովի «Ա1+» հեռուստաընկերությունը:

Սպասվելիք արդյունքները. – Տասներկու ամսվա ընթացքում պետք է պատրաստվեն 36 թեմաներով 12 տեսաֆիլմ և 4 կրկնօրինակ: Ֆիլմերը կարտադրվեն հայերեն, անգլերեն, գերմաներեն և ֆրանսերեն լեզուներով: Դրանք կարող են առաջարկվել Տուրիզմի նախարարությանը, տարբեր շահագրգռված պետություններին, մասնավոր ինստիտուտներին, տուրիստական ֆիրմաներին, որոնք աշխատում են գրավել արտասահմանյան տուրիստներին, և Հայաստանի դեսպանություններին տարբեր երկրներում:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

76.596\$

9.960\$

Armenian Encyclopaedia

International tourism is an increasingly important source of income for many countries. Armenia is a country of unique nature, diverse landscape, ancient monuments and a distinctive culture. Armenia is a biblical country, which first adopted Christianity as a national religion. All this can make Armenia an attractive tourist destination. The project envisages the creation of 12 video films of an “Armenian Encyclopaedia” series, in order to let the world know about our country, its culture, history, historical monuments, towns, nature, flora, fauna, legends, myths and so on, based on the same principle as usual encyclopaedia — from “a” to “z”. This will provide an opportunity to tell about our country sequentially, by adding new topics and opening new pages.

At the present time Armenia has no analogous films. Peaceful relationships between nations is promoted by understanding the culture of different countries. Tourism, in turn, is a means of providing such experience. Production of the video films about Armenia will help to attract foreign tourists to our country.

Immediate objective of this project is the dissemination of the knowledge of Armenia, its cultural and historical legacy, its art, customs and contemporary events.

The Development objective is to attract foreign tourists to Armenia.

Twelve 30-minute video-films are to be produced during a year. Each film includes 3 or 4 of 7-10-minute pages. All of them will be dubbed into English, German and French.

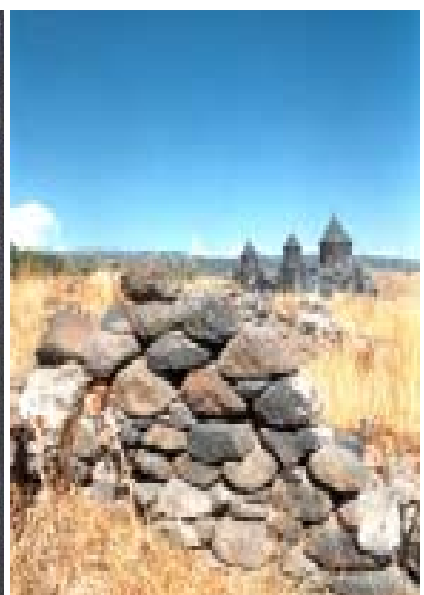
12 video films on 36 topics (pages) will be produced and 4 copies made within 12 months. The films will be available in Armenian, English, German and French. They can be offered through the Ministry of Tourism to various interested state and private institutions, and also tourist firms, working to attract foreign tourists to Armenia, and through embassies of Armenia in the other countries.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

US\$ 76,596

US\$ 9,960

Սաղմոսավանք. Մշակութային ուսումնական համալիր

Սաղմոսավանքը կառուցվել է 12-13-րդ դարերում Վաչուտյան տոհմի շնորհիվ և բաղկացած է չորս շինություններից՝ Սբ. Սիոն մայր եկեղեցուց, գավթից, Սբ. Ավստվածածին եկեղեցի-գրատնից և նույնանուն փոքր մատուռից:

1988թ. երկրաշարժը մեծ վնասներ հասցրեց արդեն իսկ նորոգման կարոտ վանական շենքերին և արտաքնապես «կանգուն» կառույցը փլուզման ենթակա դարձավ:

«Երկիր և մշակույթ» կազմակերպության ֆինանսական միջոցներով 1998թ. սկսվեց Սաղմոսավանքի վերանորոգման աշխատանքը, որը տևեց երեք տարի և ավարտվեց 2000թ. դեկտեմբեր ամսին:

Առաջարկություն.

Սաղմոսավանքը դարեր շարունակ եղել է Հայաստանի մշակութային կենտրոններից մեկը, որի նորոգված համալիրը պահպանելու լավագույն ձևն է կից կառուցել հոգևոր ուսումնական մշակութային կենտրոն, որը կօգտագործվի տարբեր մշակութային ձեռնարկությունների, սիմպոզիումների, ժողովների նպատակով:

Ջբոսաշրջիկներին անհրաժեշտ ծառայություններ ցույց տալու նպատակով վանքի մուտքին կից նախատեսված է մի փոքր շինություն /աղբյուր, կրպակ, փոքր սրճարան, զուգարան/: Այս քայլով համալիրը տնտեսապես ինքնաբավ կդառնա, կմեծացնի զբոսաշրջիկների այցելությունների թիվը, նաև աշխատատեղեր կապահովի տեղի գյուղացիության համար:

Շինարարության տևողությունը 18 ամիս:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

210.000\$

27.300\$

Saghmosavank: Cultural Study Complex

The monastery of Saghmosavank was built in the 12th – 13th centuries under the patronage of the Vashutian family and consists of four buildings: the main church of St. Sion, a gavit (narthex), St. Astvatsatsin church and library and a small chapel with the same dedication. Saghmosavank, already in need of repair, was further damaged by the earthquake of 1988. Although the building looked intact from the outside, it was, in fact, in a state of near collapse. In 1998 repair work was begun with financial support from the Country and Culture Organization; the project lasted for three years and ended in December 2000.

Historically, Saghmosavank has been one of Armenia's important cultural centres. The restored complex needs a beneficial use to ensure that it will be maintained in the future. It is therefore proposed to construct a spiritual and cultural study centre at the edge of the site, which will provide accommodation for cultural events, symposia and other meetings. In addition, a small visitor centre (including a drinking fountain, a bookstall, a small café and a toilet) will be constructed adjacent to the entrance of the monastery to provide facilities for visitors. The provision of these facilities will attract more visitors and the study centre will create jobs, bringing economic benefit to the locality.

Project implementation period: 18 months.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

US\$ 210,000

U\$ 27,300

**Դիլիջան քաղաքի տնտեսական վերականգնում
Ջրոսաշրջիկության միջոցների իրականացում Դիլիջանու և նրա հարակից
գյուղերում**

Դիլիջանը Հայաստանի ամենագեղեցիկ քաղաքներից մեկ լինելով ներկայումս մեկուսացված վիճակում է և տառապում է տնտեսական միջոցների սղությունից, սակայն ունի զգալի ներուժ:

Դիլիջանը Հայաստանի հայտնի առողջարարական կենտրոններից է, այնտեղ կլիման աչքի է ընկնում իր մեղմությամբ: Դիլիջանը հայտնի է իր փշատերև անտառներով, որոնց միկրոկլիման շատ նպաստավոր է որոշակի հիվանդությամբ տառապող հիվանդների համար: Ունի բազմաթիվ առողջարաններ և հանգստի տներ: Քաղաքը շրջապատող անտառները հարուստ են բուսական ու կենդանական աշխարհով, հանքային ջրերով, գեղատեսիլ լճերով և պատմական հուշարձաններով:

Այս ծրագիրը պետք է նպաստի Դիլիջան քաղաքի բնակչության և տեղական իշխանությունների համագործակցության ընդլայնմանը, օգտագործի քաղաքի մարդկային, մշակութային և բնական միջոցները և հիմնի առողջարարական զբոսաշրջիկության զարգացման ենթակառույցներ հիմնված ավանդական տեղական ուրույն քաղաքային միջավայրի վրա, Ինչը հնարավորություն կտա Դիլիջան քաղաքը վերածելու առողջարարական, մշակութային և տուրիզմի կենտրոնի:

Այս ծրագիրը թույլ կտա միաժամանակ հիանալ Դիլիջանի չնաշխարհիկ բնակլիմայական պայմաններով և նրա մշակութային հուշարձաններով: Ծրագիրը կնպաստի նաև Դիլիջանի մոտ գտնվող փոքրիկ գյուղերին լուծելու իրենց տնտեսական հարցերը, քանի որ նրանք կդառնան Դիլիջան քաղաքին էկոլոգիական մաքուր սննդամթերք մատակարարող կառույցները:

Ծրագրի տևողությունը 2 տարի է:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

347.000\$

45.111\$

Economic Rehabilitation of Dilijan Promotion of Tourism Development in the Town and nearby Villages

Dilijan is one of the most beautiful towns of Armenia. Presently, because of lack of economic opportunity, the town is isolated, but at the same time it has a great potential.

Dilijan has moderate climate and is well known for its coniferous forests, which are rich with vegetation and animals, mineral-water sources, picturesque lakes and historic monuments.

The town has a pleasant microclimate which is not only responsible for the special natural environment, but has also attracted visitors seeking health cures.

The project will promote wide co-operation between citizens and local authority to utilize available human, cultural and natural resources for sustainable tourism development, based on the distinctive local environment. Pilot projects for the beneficial economic reuse of restored traditional buildings will promote the revitalization of the town into a cultural and tourism centre serving also as a health resort.

Equally important will be project activities to support the villages situated nearby, linking the town with its rural hinterland and providing a model of urban-rural co-operation for economic regeneration.

Project implementation period - two years.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

US\$ 347,000
US\$ 45,110

Շիրակի երկրագիտական թանգարան

ՀՀ տնտեսական ծանր ճգնաժամը առավել ցայտուն է աղետի գոտում, և հատկապես Գյումրիում /նախկին Լենինական/, ուր 1988թ. երկրաշարժի հետևանքները դեռևս վերացված չեն: Զնայած ՀՀ կառավարության և համաշխարհային հանրության գործադրած ջանքերին քաղաքը դեռևս մաքրված չէ փլատակներից, հազարավոր ընտանիքներ չունեն բնակարաններ, մեծ տոկոս են կազմում գործազրկությունն ու արտագաղթը: Առանձնապես ծանր է թանգարանների վիճակը, որոնց վերականգմանը և վերագործարկմանը պետությունը կարող է ձեռնամուխ լինել միայն բնակարանաշինության, առողջապահության և կրթության հիմնարկների խնդիրների լուծումից հետո:

Շիրակի երկրագիտական թանգարանը ստեղծվել է 1930 թվականին: 70 տարիների ընթացքում այստեղ են կենտրոնացվել պատմական Շիրակ գավառի նյութական և հոգևոր մշակույթն արտացոլող տասնյակ հազարավոր նյութեր, որոնցից շատերը եզակի են և ունեն բացառիկ գիտամշակութային արժեք: Թանգարանի ցուցանմուշներն ամփոփված են հնէաբանության, հնագիտության, ազգագրության և այլ հավաքածուներում: Թանգարանը շենք չունենալու պատճառով կոնսերվացված է: Այն ներկայումս զբաղեցնում է շատ փոքր և երկրաշարժից հետո վթարային մի շենք, որը հիմնականում ծառայում է որպես գետեղարան: Թանգարանը չունի ցուցադրություն և հազարավոր ցուցանմուշները անմատչելի են հասարակությանը, դուրս են մնում մշակութային և գիտական շրջանառությունից:

Թանգարանը սերտորեն համագործակցում է պետական և տեղական իշխանության մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների, Հայաստանի և արտերկրի գիտական, մշակութային և ուսումնական կենտրոնների հետ: Թանգարանի ու ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի համատեղ հնագիտական արշավախմբի կողմից սխտեմատիկաբար իրականացվում են Շիրակի հնագիտական հուշարձանների պեղումներ: Զնայած ծանր պայմաններին, թանգարանը երկրաշարժից հետո Գյումրիում, Երևանում, Նանտում և Լիոնում իրականացրել է մի քանի ցուցահանդեսներ:

Ծրագիրը շարունակական է և նախատեսվում է իրականացնել մի քանի փուլով:

Առաջին փուլում ստեղծել հնագիտական հավաքածուի համակարգչային բանկ և կատալոգ, որը տպագրել և ինտերնետային էջով հասու դարձնել միջազգային գիտական, համալսարանական, մշակութային կենտրոններին: Հետագայում ստեղծել մյուս հավաքածուների և թանգարանի ամբողջական բանկ ու կատալոգ:

Երկրորդ փուլում կառուցել շենք և վերագործարկել թանգարանը: Ստեղծել խեցեգործական, ապակու, մետաղամշակման և այլ փորձարարական արհեստանոցներ, ուր կազմակերպել ցուցանմուշների կրկնօրինակ-հուշանվերների արտադրություն և իրացում:

Կազմակերպել մշակութային տուրիզմի պահանջարկին համապատասխան վճարովի ծառայություններ:

Ծրագիրը համահունչ է աղետի գոտու վերականգման, գիտության, մշակույթի և տուրիզմի զարգացման պետական ծրագրերին: Ծրագրի իրականացումը քաղաքի վերականգման մաս կկազմի: Կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր: Այն կնպաստի հասարակության մշակութային մակարդակի բարձրացմանը, որը ժողովրդավարության հաստատման հիմնական երաշխիքներից մեկն է:

Ծրագիրը կնպաստի մշակույթի, գիտության, կրթության միջազգային ինտեգրացիայի և փոխ-համագործակցության մեջ թանգարանների դերի բարձրացմանը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

430.000\$

55.900\$

Shirak Museum of Ethnography

The difficulties resulting from economic depression in the Republic of Armenia is even more obvious in the earthquake-affected zone, especially in Gyumri, where the consequences of the 1988 earthquake have not yet been overcome. Despite the efforts of government and the international community, the town has still not been entirely cleared of earthquake rubble, thousands of families do not yet regained their homes and unemployment and migration rates are high. The situation of the museums is drastic. The state will only be in a position to undertake the reconstruction and reopening of the museums once the issues of the construction of houses, health-care and educational institutions has been solved.

The Shirak Museum of Ethnography was established in 1930. During the seventy years of its existence, tens of thousands of exhibits representing the material and spiritual culture of the historic region of Shirak were collected. Many of these exhibits are unique and have special scientific and cultural value. The exhibits of the Museum are classified into archaeology, ethnography and other collections. The Museum collection is currently preserved, due to the survival of the Museum building, but are currently housed in a very small building, which itself is in an emergency situation after the earthquake and is used basically as a place for storage. The Museum currently does not have any displays and the thousands of exhibits are not only inaccessible to the public, but also stay out of cultural and scientific circulation. Despite these problems, the Museum is actively engaged in a co-operation with the state and local authorities, with the non-governmental organizations and with scientific, cultural and educational centres within and outside Armenia. The joint archaeological expedition of the Shirak Museum of Ethnography and the Institute of Archaeology and Ethnography of the Academy of Sciences of the Republic of Armenia regularly organizes excavations of archaeological monuments in the Shirak region. The Museum, despite the difficult conditions after the earthquake, has organized a number of exhibitions in Gyumri, Yerevan, Nantes and Lyon.

The project is designed to be carried out in a number of phases. In the first phase, a computerized databank and a catalogue of the archaeological collection of the Museum which will be published, as well as being made accessible via an internet web-site. A complete computerized databank and a catalogue of the other collections of the Museum will be created afterwards. The second phase will include the construction of a building and the reopening of the Museum. This phase will include also the establishment of several studio-workshops — for pottery, glassware, metalwork, as well as other experimental studio-workshops where the production and marketing of the souvenirs and replicas of museum exhibits will be organized. The value of the Museum for cultural tourism will also be promoted.

The project is also in line with the governmental programme on the reconstruction of the earthquake zone, as well as the state programmes on the development of science, culture and tourism. The realization of this project will become part of the post-earthquake reconstruction programme of the town of Gyumri. As well as creating new jobs, the project will also add to the advancement of the cultural level of the public, which is one of the main guarantees of the establishment of democracy.

The project will also promote the role of museums in international integration and co-operation in the fields of culture, sciences and education.

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

US\$ 430,000

US\$ 55,900

Սեյսմիկ վտանգի և սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման, շենքերի և շինությունների, կառույցների հակասեյսմիկ միջոցառումների իրականացմանը նվիրված ծրագիր

Հայկական լեռնաշխարհը երկրի սեյսմաակտիվ շրջաններից է և մտնում է Միջերկրածովյան սեյսմիկ գոտու մեջ: Երկրաշարժերի մասին եղած հարուստ պատմական տվյալներով /ի դեպ Հայաստանը այն շրջաններից է, ուր տվյալներ կան մոտ 2000 տարվա համար/ երկրաշարժի առավելագույն բալականությունը անցնում է տասից:

Տարբեր էպիկենտրոնային հեռավորություններից գրանցված ծավալային և մակերևութային սեյսմիկ ալիքները և երկրաշարժերն ուսումնասիրող գիտությունը, շարժագրությունը, սիստեմատիկ դիտարկումները դեռևս չեն կարող կանխատեսել անժամանակ և հանկարծակի վրա հասնող այն շարժերը, որոնք վարկյանական կործանում են, թե մարդկանց, և թե նրանց ունեցվածքը:

Անցյալի ուժեղ երկրաշարժերի մակրոսեյսմիկ տվյալների վերլուծությամբ և եզրակացությամբ, շենքերի և շինությունների, կարևոր և վթարավտանգ կառույցների սեյսմիկ անվտանգությունը ապահովելու համար առաջարկում ենք շենքերի, շինությունների, կառուցվածքների հիմնահատակում տեղադրել ռետինե մետաղական բարձիկներ, որոնց միջոցով շինությունները անջատվում են երկրակեղից և պահպանվում փլուզումներից:

Այս մեթոդի կիրառման մոնտաժային աշխատանքները տալիս են 30%-ի տնտեսում: Միաժամանակ այս հակասեյսմիկ միջոցառումները կհանգեցնեն ազգաբնակչության անվտանգությանը և բարեկեցությանը:

Այս ծրագրով շինարարական աշխատանքների իրականացմանը համընթաց զբոսաշրջիկության զարգացման ենթակառուցների միջավայրը բարելավելու նպատակով նախատեսվում է կազմակերպել զբոսաշրջիկների ընդհանուր ճանաչողական իրազեկությանը նպաստող մեկնաբանություններ և այն զուգորդել դիտողատեսողական զանազան էֆեկտներով:

Գիտնականների, պետական, հասարակական գործիչների, մշակույթի և արվեստի ներկայացուցիչների հետ համագործակցությամբ «Խաչեն-91» հասարակական բարեգործական կազմակերպության այս ծրագիրը կաջակցի չօգտագործված ռեսուրսներ ունեցող մեր տնտեսության զարգացմանը, ներդրմանը, սպառման սահմանային հակվածության աճին ու զբաղվածությանը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

500.000\$

65.000\$

Reduction of Seismic Danger and Promotion of Measures for the Construction of Anti-seismic Houses, Buildings and Structures

The Armenian Highlands are one of the most active seismic regions on Earth and are the part of the Mediterranean seismic region. According to the rich historical information available on earthquakes (and actually Armenia is one of those few regions where data is available for almost a two-thousand-year period), the maximum strength of earthquakes can exceed ten points.

Seismology — the science that examines earthquakes and seismic vibrations recorded from different epicentric distances — as well as systematic monitoring cannot yet predict these untimely and unexpected movements, which in a second destroy human lives, as well as property.

As a result of research based on micro-seismic data derived from the disastrous earthquakes of the past, placing composite rubber-and-metal pads in the foundations of houses, buildings and other structures has been found to be the most effective remedy. This ensures the safety of the such buildings and other important and emergency structures during seismic events. By such 'base isolation', structures are separated from the vibrating surface of the ground during an earthquake and thereby be saved from destruction.

The construction work utilising this method give an economy of thirty percent over other forms of anti-seismic strengthening. Moreover, these measures increase the safety and prosperity of the population.

Within the framework of the project, it is proposed to organize information and promotional activities to publicise measures which can be taken to avoid the effects of earthquakes.

This project will help in developing the economy, by mitigating disaster, as well as by promoting investment and through the creation of new jobs.

Project implementation costs	US\$ 500,000
Additional UNESCO support costs	US\$ 65,000

Ջրոսաշրջիկային վայրերի ճանապարհային ցուցանակների մշակման և տեղադրման ծրագիր

Հայաստանը ունի մեծածավալ պատմամշակութային, ճարտարապետական և զբոսաշրջիկային բազմաքանակ գրավչության վայրեր, որտեղ տարեցտարի աճում է տեղացի և արտասահմանցի զբոսաշրջիկների այցելությունների թիվը: Գնապարհային ցուցանակների բացակայության պատճառով տարիներ շարունակ դժվարություններ են լինում համապատասխան երթուղիների կամ էքսկուրսիաների իրականացման ժամանակ: Այս պրոբլեմը վերաբերվում է, թե անհատ օտարերկրյա զբոսաշրջիկներին, թե կազմակերպված զբոսաշրջիկային խմբերին, և թե նույնիսկ ներքին այցելուներին, որոնք նույնիսկ հայերեն լեզվի իմացության դեպքում որոշակի դժվարություններ են կրում զբոսաշրջային գրավչության վայրը տանող ճանապարհներին կողմնորոշվելու հարցերում:

Պրոբլեմը հատկապես հրատապ է և մեծ կարևորություն է ձեռք բերել Քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարությունների ընթացիկ միջոցառումներին մասնակցող այցելուների սպասարկումը թեթևացնելու և պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու համատեքստում:

Առաջարկվող ծրագիրը /8 ամիս տևողությամբ/ մշակվել է պետական համապատասխան կառույցների սերտ համագործակցության արդյունքում և կիրականացնի առավել նշանակալի և հաճախակի այցելվող զբոսաշրջիկային վայրեր /եկեղեցիներ, եկեղեցային համալիրներ, ամրոցներ, ճարտարապետական և բնական հուշարձաններ, հանգրվանման և զվարճալիքի բազաներ, մշակութային կառույցներ և այլն/ տանող ճանապարհների երկայնքով համապատասխան ձևի, չափերի և դիզայնի, տվյալ վայրի անվանմամբ /հայերեն և անգլերեն լեզուներով/ և վայրի տեսակը պատկերող սիմվոլով ցուցանակների /1000-ից ավելի/ տեղադրման ամբողջական գործընթաց:

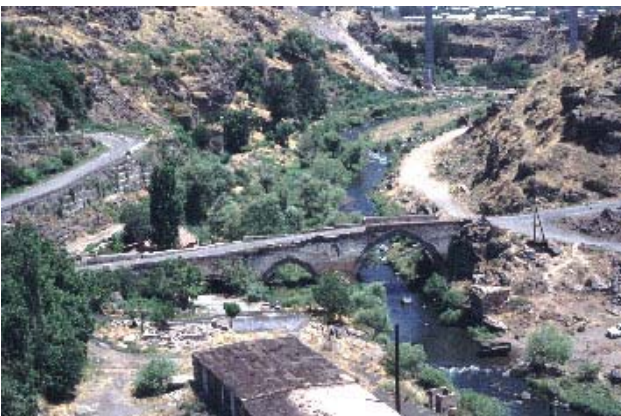
Ցուցանակների մշակումից և տեղադրումից հետո կմշակվի և կտպագրվի «Հայաստան-տեղեկատու ուղեցույցը», որտեղ պարզ ու ընկալելի քարտեզային կառուցվածքով կներկայացվեն երկրում առկա զբոսաշրջիկային գրավչության վայրերը և չորս լեզուներով / հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն/ կտրվեն բացատրություններ և լրացուցիչ մեկնաբանություններ:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

382.550\$

49.732\$

Design and Placement of Road Signs to Tourist Sites

Armenia has a large number of tourist attractions, which are annually visited by a growing number of local and foreign tourists. Most cultural sites are in rural areas and, as a consequence of the absence of road signs, problems have been presented in connection with the organization of appropriate tourist routes and excursions. Difficulties in finding the way is a common problem for individual foreign tourists, for foreign groups and for local visitors as well. Even with knowledge of Armenian, finding the right routes in order to reach the relevant tourist attraction is often difficult and can only be achieved by stopping to ask directions at the roadside.

This problem has received even higher priority in connection with the celebrations of the 1700th anniversary of the adoption of Christianity as a state religion in Armenia. It is important in the context of providing a high-quality service and for the convenience of the tourists visiting Armenia henceforward that the country's cultural treasures should be made more accessible by proper signage, as in Western Europe.

The proposed project, which is planned for a period of eight months, has been elaborated in co-operation with the relevant central and local government authorities. Signs will be erected giving directions to the most important and most frequently visited tourist attractions (such as churches, monasteries, fortresses, architectural and natural monuments, hotels, motels, hostels and entertainment centers, cultural centers, etc.). The road signs will be placed alongside the roads and will be of standard form, size and design, with the name of the relevant tourist site (in Armenian and English), bearing a logo indicating the particular type of tourist attraction. The project provides for the erection of over 1,000 road signs.

After the preparation and placement of the road signs, a travel planner "Armenia – travel guide" will be prepared and published. The travel guide will present in an easily comprehensible language of maps and plans, all the tourist attractions of the country, and will give additional information and explanations in four languages (Armenian, English, French and German).

Project implementation costs

Additional UNESCO support costs

US\$ 382,550

US\$ 49,732

Հայաստանի ժառանգության ներկայացուցչական զբոսաշրջիկության ասպարեզում

Հայաստանը ունենալով հարուստ մշակութային, ճարտարա-պետական և բնական ռեսուրսներ, զբոսաշրջիկության ավանդական և այլընտրանքային ոլորտներում, այժմ խնդիր ունի այդ ռեսուրսների մասնագիտական և գործուն ներկայացմանը Համաշխարհային զբոսաշրջիկության ասպարեզում:

Փորձը ցույց է տալիս, որ միջազգային զբոսաշրջիկության շուկայում խիստ անբավարար է Հայաստանի որպես զբոսաշրջիկային գրավչության և իրական ներուժ ունեցող երկրի ներկայացումը: Դա առաջին հերթին պայմանավերված է երկրի մասին բազմաբնույթ զբոսաշրջային տեղեկատվության գրեթե բացակայությամբ, հայրենական զբոսաշրջիկության խթանման աշխատանքների փոքր ծավալներով և ցածր որակով:

Ներկայումս հայրենական զբոսաշրջիկության սուբյեկտները ֆինանսական բավարար միջոցներ չունենալու պատճառով չեն կարողանում ինքնուրույն և պատշաճ մակարդակով կատարել իրենց զբոսաշրջիկության խթանման և առաջընթացի աշխատանքները: Այս ծրագրով նախատեսված միջոցառումները նպատակաուղղված են լրացնել այդ բացը, օգնել հայրենական զբոսաշրջային սուբյեկտներին և նախադրյալներ ստեղծել ոլորտի հետագա կենսունակ զարգացման համար: Օգտագործելով միջազգային փորձը /միջազգային փորձագետ-կոորդինատոր հրավիրելով/ ծրագիրը նախատեսում է իրագործել հետևյալ հիմնական գործընթացները՝ – 1/ Կադրային ուսուցողական վերապատրաստման դասընթաց, 2/ Միջազգային փորձագետի օժանդակությամբ տեղական զբոսաշրջիկության խթանման միասնական 3-ամյա ծրագրի մշակում, 3/ Հայաստանի զբոսաշրջիկային երթուղիների վերամշակում և համապատասխանեցում միջազգային ստանդարտներին, 4/ Հայաստանի զբոսաշրջիկության ժառանգության, գրավչության վայրերի ներկայացում միջազգային ցուցահանդես-տոնավաճառներում, 5/ Ըստ երթուղիների տեսարժան վայրերի, պատմամշակութային հուշարձանների սլայդների բանկի ստեղծում, 6/ Ձբոսաշրջային երթուղիների տեսարժան վայրերը ներկայացնող պրակի մշակում և հրատարակում, 7/ Հայաստանի զբոսաշրջային քարտեզ-ուղեցույցի մշակում և հրատարակում, 8/ Ինտերնետ ցանցի նախորդ գործընթացների հիման վրա երկիրը ներկայացնող միասնական Web site-ի ստեղծում, կապերի ստեղծում նվազագույնը մեկ տուրիստական զարգացած կենտրոնի հետ, 9/ Հայաստանի տուր-օպերատորների, ճամփորդական ընկերությունների և հյուրանոցների տեղական ցանցի ստեղծում, և այդ ցանցի միացումը միջազգային GDS համակարգերից մեկի հետ.

Այս ծրագրի իրականացման հիմնական արդյունքները կլինեն ՀՀ զբոսաշրջիկության խթանման եռամյա ծրագրի մշակումը և դրա իրագործումը 1-ամյա ժամանակամիջոցում, հայկական զբոսաշրջիկության ժառանգության ներկայացումը միջազգային զբոսաշրջային տոնավաճառներում, գովազդային-տեղեկատվական նյութերի, Ինտերնետ համակարգչային ցանցում ստեղծված Web site-ի վրա հիմնված և ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով հագեցված զբոսաշրջիկության բնագավառի տեղեկատվական բազայի ստեղծումը, ինչպես նաև զոյություն ունեցող ինֆրաստրուկտուրաների տեխնիկական հագեցվածության բարձրացումը:

Ծրագրի իրականացման արժեքը

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի աջակցության լրացուցիչ ծախսեր

397.032\$

51.614\$

Promotion of Heritage Tourism in Armenia

Armenia has a large number of historical, cultural, architectural and natural tourist attractions, both for traditional and alternative types of tourism. However, there are currently problems in the spheres of professional expertise, presentation and promotion of these resources to the international tourism industry.

Experience shows that Armenia is not being sufficiently marketed in the international tourist arena, both as a country which is an attractive place for visitors and one which has enormous tourist opportunities. First and foremost this can be explained by almost complete absence of information on travel and tourism opportunities in Armenia, as a consequence of the small number and low quality of activities aimed at promoting national heritage for tourism.

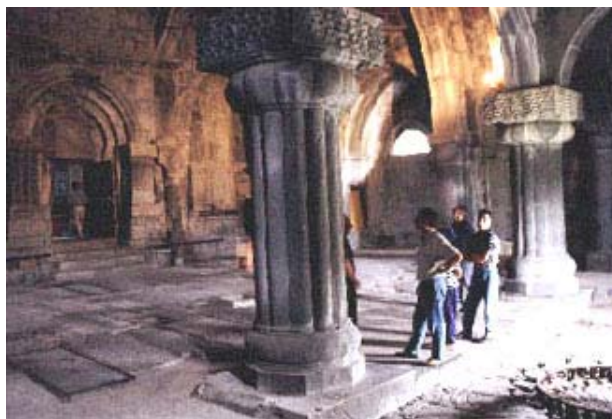
Due to insufficient financial resources, travel agencies and other tourist businesses are currently not in a position to carry out activities either developed by themselves or of an appropriate quality, capable of effectively promoting and presenting the national tourism heritage of Armenia to the international market. The activities which are intended to be carried out by this project will fill that gap, by strengthening travel and other tourist agencies and creating the capacity for the effective development of a national tourism product. The programme envisages carrying out the following main activities by benefiting from international experience:

- 1). Training-educational seminar for tourism personnel;
- 2). Development of a three-year project for the promotion of national tourism heritage;
- 3). Review of the tourist routes of Armenia in order to bring them up to international standards;
- 4). Presentation of the tourism heritage of Armenia and its sites of attraction at international tourism exhibition and fairs;
- 5). Development of a slide-bank of Armenia's tourism heritage, which will be categorized according to the tourist routes and tourist attractions;
- 6). Preparation and publication of a travel planner, which will introduce a range of tourist routes and tourist attractions;
- 7). Preparation and publication of a traveller's map;
- 8). Development of an internet web-site on tourism opportunities in Armenia;
- 9). Creation of a local network of Armenian tour operators, travel agencies and hotels and the linking of that network with one of the international GDS networks.

The principal results of the realization of this project will be the strengthening of national capacity to promote the presentation of the tourism heritage of Armenia and its attractions at international tourism exhibition and fairs, publication of advertising and information materials and creation of an information database. The latter will incorporate a modern, technically elaborated, internet web-site. The project will also increase technical support for existing infrastructures in the development of credible tourism products.

Project implementation costs
Additional UNESCO support costs

US\$ 397,032
US\$ 51,614

Խմբագրական կազմը և տնօրինություն

Գաղափարը և աղմինիստրատիվ տնօրինությունը՝

Ֆրենսիս Չայլդ - Եվրոպայի, Ասիայի և Խաղաղօվկիանոսյան սեկցիայի տնօրեն, ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի Մշակութային Ժառանգության Դիվիզիա.

Վարդուհի Ասատուրյան – Հայաստանի Հանրապետության Արտաքին Գործերի Նախարարություն, ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի ազգային հանձնաժողովի պատասխանատու քարտուղար:

Խմբագիրներ՝

Վարդուհի Ասատուրյան
Դեյվիդ Միշելմոր

Նախագիծ, խմբագրություն և թարգմանություն՝

Դեյվիդ Միշելմոր
Վարդան Սկրտչյան
Անահիտ Մինասյան
Դեյվիդ Տրեսիլյան

Նախագծերի ընտրությունը՝

Նախագծերը ընտրվել են ազգային ենթակառուցվածքային հանձնաժողովի կողմից, Վարդուհի Ասատուրյանի Նախագահությամբ և Անահիտ Մինոնյանի/ՄԱԶԾ/ ու Դեյվիդ Միշելմորի մասնակցությամբ:

Նախագծերը ներկայացրել են՝

- ՀՀ Մշակույթի, Երիտասարդության Հարցերի և Սպորտի Նախարարություն
- ՀՀ Պատմության և Մշակույթի Հուշարձանների Պահպանության Վարչություն
- ՀՀ Արդյունաբերության և Առևտրի Նախարարություն, Զբոսաշրջության Զարգացման Վարչություն
- Բաբուլու գյուղի համայնք
- Քարեդարան / հասարակական կազմակերպություն/
- Խաչեն-91 / հասարակական կազմակերպություն/
- Հայկական ճարտարապետության հետազոտություն RAA /միջազգային հասարակական կազմակերպություն/
- Գլորիա /կանանց հասարակական կազմակերպություն/
- A1+ /անկախ հեռուստաընկերություն/
- Պատմական Վերականգնում /ՄՊԸ/
- ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի Մշակութային Ժառանգության Դիվիզիա.

Editorial Panel and Direction:

Conceptualisation and Administrative Direction:

Francis Childe, Chief, Section Europe, Asia and the Pacific, UNESCO Division of Cultural Heritage

Varduhi Asaturian, Executive Secretary, Armenian National Commission for UNESCO, Ministry of Foreign Affairs, Republic of Armenia

Editors:

Varduhi Asaturian
David Michelmore

Layout, editing and translation:

David Michelmore
Vardan Mkrtchyan
Anahit Minasyan
David Tresilian

Project selection:

Projects were selected by a national inter-sectoral panel under the chairmanship of Varduhi Asaturian, with the participation of Anahit Simonian (UNDP) and David Michelmore

Contributors:

Ministry of Culture, Youth Affairs and Sport
Board of Historical and Arts Monuments Conservation
Department of Tourism Development, Ministry of Industry and Trade
Bablu village community
Karedaran (NGO)
Khachen-91 (NGO)
Centro Studi e Documentazione della Cultura Armena (INGO)
Research Armenian Architecture (INGO)
Gloria (women's public organization)
A1+ (independent television company)
Historical Restoration Ltd.
UNESCO Division of Cultural Heritage